

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΑΓΚΡΗΤΙΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΑΝΙΑ 1 Νοεμβρίου 1954

ΕΤΟΣ Δ' ΤΕΥΧΟΣ 1ον

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡ. Δραχ. 20

ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΑΧ. 1

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

- ΧΑΝΙΩΝ -

- Περιοδικά -

Αύξων αριθμός τόμου

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΟΥ Κ. ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΜΑΣ

Πρός τὸ Περιοδικὸν

«ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ»

Ἐνταῦθα

Ἐπιλαμβάνομαι τῆς εὐκαιρίας, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τριετίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς σας, νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν ἄκραν ἱκανοποίησίν μου, διότι ἐπὶ τρία συναπτά ἔτη ἀνελλιπῶς ἐκυκλοφορήσατε μεταξύ τῶν συμμαθητῶν σας τὸ καλὸν περιοδικὸν σας μὲ πλουσίαν καὶ ἐκλεκτὴν ὕλην, προσενεγκόντες μεγάλην ὠφέλειαν εἰς τὸν μαθητικὸν κόσμον καθόλου τῆς Μεγαλονήσου.

Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰσόδου σας εἰς τὸ 4ον ἔτος τῆς ἐκδόσεως σᾶς εὐχομαι, ὅπως μετὰ τοῦ ἐπιδειχθέντος ἤδη φιλοτίμου ζήλου καὶ ἐπαινετῆς προσπάθειας συνεχίσητε εὐσυνειδήτως καὶ ἀόκνως τὴν περαιτέρω ἔκδοσίν του ἐπ' ἀγαθῶ καὶ ὠφελείᾳ τῶν συναδέλφων σας, οἵτινες ἐκτιμοῦν ἤδη τὸ ἔργον σας, νὰ καταστήσετε τοῦτο τὸ θερμοκήπιον ἔνθα νὰ κηπεύωνται τὰ εὐωδέστερα ἄνθη, ἔκπαγλα προϊόντα τῆς Ἑλληνίδος μαθητεούσης νεολαίας, καὶ νὰ ἐπιτύχετε πλήρως εἰς τὸν σκοπὸν τῆς εὐγενοῦς καὶ ἀνιδιοτελοῦς ἀμίλλης σας.

Ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητῆς
Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Κρήτης
Κ. ΜΠΑΛΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΗΣ - ΧΗΜΕΙΑΣ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Πρός χάριν τῶν φίλων μαθητῶν τοῦ περιοδικοῦ «ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ» θὰ δημοσιεύσω καὶ κατὰ τὸ ἐφετεινόν σχολικόν ἔτος μαθήματά τινα Φυσικῆς καὶ Χημείας, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς κάπως θὰ συμβάλουν καὶ αὐτὰ εἰς τὴν καλύτεραν κατανόησιν καὶ ἐμπέδωσιν τῶν διδασκομένων Φυσικῶν εἰς τὰ διάφορα Γυμνάσια Κλασικῆς καὶ Πρακτικῆς κατευθύνσεως.

Διότι, ἂν καὶ ὅλοι ἡμεῖς οἱ Φυσικοί, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ συναδέλφοι τῶν λοιπῶν μαθημάτων, καταβάλωμεν κάθε προσπάθειαν διὰ τὴν καλύτεραν ἀνάπτυξιν τῶν θεμάτων Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ τὴν ἐκ παραλλήλου κατάρτισιν τῶν μαθητῶν μας, εἰς τὰ καταστάνα σημερινὰ σπουδαιότατα καὶ ἀπαραίτητα αὐτὰ μαθήματα διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἀκολουθήσουν θετικὴν τινὰ ἐπιστήμην, ἐν τούτοις ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι συναντῶμεν, κατὰ τὴν πορείαν τῆς ἐργασίας ἀνυπέβλητα πολλάκις ἐμπόδια, ἅτινα καὶ ἐπιδροθὸν τελείως δυσμενῶς ἐπὶ τῆς καθ' ὅλου εἰς τὰ μαθήματα αὐτὰ καταρτίσεως τῶν μαθητῶν μας, ἐξ ὧν δύο κυρίως εἶναι τὰ σοβαρώτερα ἐξ ὧν: α) Ὁ χρόνος καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίας Φυσικῆς καὶ Χημείας, ὅστις διατηρεῖται ὁ ἴδιος, ἂν μὴ καὶ μειωμένος, σήμερον εἰς τὰ ἐπίσημα τοῦ Ὑπουργείου ἀναλυτικὰ προγράμματα, παρ' ὅλην τὴν τεραστίαν ἐξέλιξιν τὴν ὅποιαν ἔλαβον αἱ Φυσικαὶ Ἐπιστήμαι καὶ ἰδίᾳ μετὰ τὸν τελευ-

ταῖον παγκόσμιον πόλεμον καὶ τὴν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν μεγαλυτέραν ἀπαιτήσιν εἰς γνώσεις τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν μας ἰδρυμάτων ἀπὸ τοὺς τελειοφοίτους τῶν Γυμνασίων. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐξετάσω σφαιρικῶς τὸ ζήτημα αὐτό. Ὅπως δὴποτε ὁμως τὸ τοιοῦτον ἀποτελεῖ πραγματικότητα, τὴν ὅποιαν κανεὶς σήμερον εὐὲν ἢμπορεῖ μῆτε νὰ ἀρνηθῆ ἄλλὰ καὶ νὰ παρίδῃ, ὅπως δὲν ἢμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀρνηθῆ ὅτι καὶ τὰ πρὸς λύσιν διδόμενα θέματα, δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἐν τοῖς Γυμνασίοις διδασκομένην ὕλην. καὶ β) ὅτι, ἐνῶ τὰ ἄλλα πρωτεύοντα μαθήματα—Ἑλληνικὴ καὶ Μαθηματικὰ—διδάσκονται ὡς συνέχεια ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐπὶ 4 καὶ 10 ἔτη—ὅπως τὰ Ἑλληνικὰ—ἢ Φυσικὴ καὶ Χημεία ἐν μέρει, διδάσκονται αὐτοτελῶς κατ' ἔτος καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς συνέχειας ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν.

Αὐτὰ, κυρίως τὰ ὡς ἄνω δύο αἷτια καθιστοῦν τὸ ἔργον τοῦ Φυσικοῦ δυσκολώτερον ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ Φιλολόγου καὶ Μαθηματικοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ λόγοι μὲ ὤθησαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν θεμάτων τινῶν εἰς τὸ μαθητικόν μας περιοδικόν, μὲ τὴν πίστιν ὅτι καὶ ἄλλοι συναδέλφοι τῶν Φυσικῶν θὰ θελήσουν νὰ ὑποβοηθήσουν τὴν προσπάθειαν αὐτὴν καὶ πρὸς χάριν τῶν μαθητῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐπιστήμης τὴν ὅποιαν πάντες σήμερον λατρεύομεν.

ΝΙΚΟΛ. ΚΑΚΑΒΕΛΑΣ Φυσικὸς

Γυμνασιάρχης Β'. Γυμνασίου Χανίων.

ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΝΕΑ

Οἱ γιορτὲς τῆς μεγάλης μας ἐπετείου, τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, ἔγιναν μὲ μεγάλη κατάνυξι καὶ ἐπιβλητικότητα. Μίλησαν βαθεῖα στὴν μαθηματικὴ ψυχὴ, ποὺ μὲ γιορτὲς, μὲ παρελάσεις ἐκδηλώθηκε.

Τὴν παραμονὴν σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα συγκεντρώθηκαν οἱ μαθηταὶ καὶ μαθήτριά καὶ γιόρτασαν τὴν Σημαία. Ὁρισμένοι καθηγηταὶ ὁμίλησαν καὶ ἐξήραν τὴν σημασίαν τῆς γιορτῆς τῆς Σημαίας καὶ τραγούδια πατριωτικὰ ἤχησαν στὸν ἀέρα καθὼς καὶ ἀπαγγελίαι πατριωτικῶν ποιημάτων. Συγχρόνως παρεδόθη ἡ Σημαία στοὺς μαθητὰς ἐκείνους ποὺ τὸ περασμένο σχολικὸ ἔτος ἐπέδειξαν ἐπιμέλειαν καὶ καλὴ διαγωγή. Σὲ μερικὰ Σχολεῖα ἐτραγουδήθηκαν τραγούδια ποὺ ἔλεγαν γιὰ τὴν σκλάβαν μας ἀδελφὴν, τὴν Κύπρον ποὺ «χρόνια καὶ χρόνια λαχταρᾷ τὴν ὄραν τῆς χαρᾶς». Θὰ θέλαμε ἀπ' ὅλα τὰ Σχολεῖα νὰ γινόταν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχάσουν οἱ μαθηταὶ μὴ ἀδελφὴν ποὺ ἀναστενάξει.

XXX

Ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ τῆς πόλεως μας δὲν περιορίστηκε στὴν ἀπείρητη γιορτὴ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου. Ὅπως πάντα πρῶτη, ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν καὶ παρουσίασε σὲ πολλοὺς θεατὰς καὶ ἐπισήμους μιὰν

ὄραϊα καὶ ἀξία κάθε ἐλαίνου γιορτῆ. Ὅσο ἐπαινετικὸν εἶναι αὐτὸ γιὰ τὴν Ἐμπορικὴ Σχολή, τόσο ταπεινωτικὸν εἶναι νομίζομε, γιὰ τὰ ἄλλα σχολεῖα. Τέτοιες γιορτὲς πρέπει νὰ γίνωνται, γιὰτὶ αὐτὲς φέρνουν τὸν καθένα πιὸ κοντὰ στὸ πατριωτικὸ συναίσθημα.

Ἡ γιορτὴ αὐτὴ περιελάμβανε πατριωτικὰ σκέτες, ποιήματα, τραγούδια. Ἀρχισε μὲ τὸν Πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ποὺ ἐξεφώνησεν ὁ μαθητὴς Γ. Ρωμανιάς καὶ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνον. Ὅλοι ποὺ τὴν παρακολούθησαν ἔμειναν πλήρως ἐνθουσιασμένοι. Ἐνα μεγάλο «μπράβο» ἀνῆκε πρᾶγματι στὴν Ἐμπορικὴ Σχολὴ μας καὶ στοὺς πρωτεργάτες ποὺ ἔκαμαν μιὰ τέτοια γιορτὴ.

XXX

Πληροφόροῦμεθα ὅτι ἡ Παμμαθητικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῶν Λεσχδικήσεων ἀρχισε τὰς ἐργασίας τῆς γιὰ τὴν περίοδον 1954—55. Ὅλοι ξαίρουν τὴν Ἐπιτροπὴ αὐτὴν ποὺ ἐδῶ καὶ τρία χρόνια ὑπάρχει στὰ Χανιά καὶ ποὺ ἀγωνίζεται γιὰ τὰ πιὸ ὄραϊα καὶ μεγάλα ἰδανικὰ τοῦ Ἑλλήνα: Τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν αὐτοδιάθεση. Εὐχόμεσθε λοιπὸν δλόφρυχα στὴν Ἐπιτροπὴ αὐτὴν κάθε ἐπιτυχίαν στοὺς μελλοντικούς τῆς ἀγῶνες. Ἀξίζει πρᾶγματι κάθε ὑποστήριξι.

Σ.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΡΙΕΣ ΜΑΣ

Ἀγαπητοί μας, τὸ περιοδικό σας, ἡ ἀγαπημένη σας «Μαθητικὴ Ἠχώ», ξαναβλέπει γιὰ τέταρτο χρόνον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Τρία χρόνια-ἐπιτυχίας καὶ κυκλοφορίας, μεταξύ ἄλλου τοῦ μαθητοκόσμου τῆς Κρήτης, τὸ ἔκχευε τόσο γνωστό καὶ φιλικό, ὥστε περιτεύει κάθε δική μας σύσταση καὶ προγραμματικές δηλώσεις. Ἡ «Μαθητικὴ Ἠχώ» εἶναι πλέον τὸ περιοδικὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, τὸ δημοσιογραφικὸ τους ὄργανο, δημιούργημα δικῶν τους καὶ καθήκονα δικῶν τους. Ἄν εἶναι ἀπαραίτητο, ἂν πληροῖ ἕνα μεγάλο κενό, ἂν ὠφελῆ, αὐτὸ θὰ τὸ πῆτε σεις, ἀγαπητοί μας ἀναγνώστες καὶ ἀναγνώστριες. Μᾶλλον τῶν μετὰ τῆς ἑκατοντάδας τὰ συγχαρητήρια καὶ παινετικά γράμματα ποὺ μᾶς ἐστείλετε, μετὰ τὴν προθυμία καὶ τὴν στοργήν, ποὺ τὸ περιβάλλετε, μετὰ τὴν ἀνησυχία ποὺ φανερώνετε γιὰ τὴν καθυστέρηση τῆς ἐκδόσεώς του. Νομίζομε ὅμως καὶ ἡμεῖς ποὺ διαδεχθήκαμε τοὺς περισσοὺς τελειόφοιτους καὶ τελειόφοιτες (ἐννοοῦμε ἄλλους τοὺς τελειόφοιτους τῆς Κρήτης) ὅτι ἔχομε μιὰ βαρεῖα ὑποχρέωση καὶ μιὰ βαρεῖα κληρονομία νὰ συνεχίσωμε ἐντονώτερα τὴν καλὴ αὐτὴ προσπάθεια μετὰ ἄλλο τὸν ἐνθουσιασμό καὶ ὄρεξη ποὺ ἔχουν τὰ νεῖατα γιὰ μεγάλα καὶ ὠραῖα ἔργα. Τὸ περιοδικὸ ἔλ, πίζομεν ἐφέτος νὰ γίνῃ τέλειο ἀπὸ κάθε ἀποψη καὶ περιεχομένου καὶ ἐμφανίσεως. Τὰ περιεχόμενά του θὰ φροντίσωμε νὰ εἶναι σοβαρώτερες ἐργασίες, ἐπιστημονικώτερες καὶ διδακτικώτερες, παράλληλα μετὰ τὴν εὐθυμὴ καὶ διασκεδαστικὴ ἕλη τὴν ὅποιαν θὰ δημιουργῆ πάντοτε τὸ ἀστεῖρευτο μαθητικὸ πνεῦμα.

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ περιοδικοῦ θὰ εἶναι πολὺ καλύτερη μετὰ νέα τυπογραφικὰ στοιχεῖα, μετὰ οἰκονομολογία μετὰ ταυτοποίηση τῶν περιεχομένων κ. τ. λ. Θὰ δημοσιεύσωμε ἐκλεκτὰς συνεργασίας τῶν γυμνασιαρχῶν καὶ καθηγητῶν μας,

διαφωτιστικὰ καὶ πρακτικὰ μαθήματα ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, πάντοτε ὠφέλιμα γιὰ ἄλλους μας. Θὰ παρακολουθοῦμε ἄλλο τὴν κίνηση τῶν Γυμνασίων καὶ θὰ δημοσιεύωμε πάντοτε κατὰ προτίμηση σχετικὰς ἀνταποκρίσεις. Ἐπίσης ἄλλο τὰ μαθητικὰ νέα τοῦ δεκαπενθημέρου καὶ ἄλλο τὰ διατάγματα καὶ αἱ ἐγκύκλιοι ποὺ θὰ ἀφοροῦν τοὺς μαθητὰς θὰ δημοσιεύωνται ὡς καὶ πᾶσα σχετικὴ πληροφορία καὶ ἀνταπόκριση. Ἡ τιμὴ χωρὶς νὰ μειώσωμε τίς σελίδας, θὰ εἶναι ἡ ἴδια, δηλ. 1 δραχμὴ τὸ φύλλον, διότι βασισθόμεθα στὴν καθολικὴ ὑποστήριξη ἄλλων τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ γίνουσι φανατικοὶ ὑποστηρικτὰς τοῦ περιοδικοῦ τους γιὰ νὰ καλύπτῃ τὰ ἐξοδά του μονάχα, καὶ νὰ μπορῇ νὰ κυκλοφορῇ ἀνελλιπῶς κάθε δεκαπενθήμερο. Ἀπὸ τοὺς ἀνταποκριτὰς καὶ ἀνταποκριτρίδες μᾶς στὰ διάφορα Γυμνάσια περιμένομε κάθε προσπάθεια καὶ θυσία ἀκόμη, σὰν νὰ πρόκειται, ὅπως καὶ πρόκειται, γιὰ δικὰ τους ὑπόθεση, γιὰ δικὰ τους ζητήματα σὰν μέλη τῆς μεγάλης Παγκρητικῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους τοὺς φίλους μας, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἰδιαιτέρως τοὺς Γυμνασιαρχὰς καὶ Καθηγητὰς μας, περιμένομε, ἀτανόησι, περιμένομε τίς συμβουλὰς τους, γιὰ νὰ διαδίσωμε πιὸ σταθερὰ καὶ καρποφόρα τοῦ σεβαστοῦ καὶ ἀγαπητοῦ τοῦ μαθητικοῦ κόσμου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ ἢ ἔγκριση γιὰ τὴν ἐκδοσὶ τοῦ περιοδικοῦ, οἱ σοφὲς συμβουλὰς καὶ τὸ μεγάλο πάντοτε παράδειγμά του, ἢ καλωσύνη καὶ ἢ ἀγάπη του πρὸς ἄλλους ἀνεξαιρέτως, μᾶς ἐνισχύει ἠθικῶς, ὥστε μετὰ ἀκμαῖο τὸ φρόνημα καὶ ὑψηλὰ τὸ μέτωπο νὰ διαδίσωμε τὸν δρόμον τῆς ἐπιτυχίας, τῆς μορφώσεως, τῆς θυσίας, ἀλλὰ καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἐθνικῆς ὑπερηφάνειας.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

Τέταρτον ἔτος Ἡ «Μαθ. Ἠχώ» γιὰ τέταρτο ἔτος κυκλοφορεῖ πανηγυρικὴ καὶ χαρούμενη, διότι κατέκτησε τίς μαθητικὰς ψυχὰς καὶ ἀπέσπασε τὴν φιλίαν χιλιάδων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Ἡ ἐμπιστοσύνη ποὺ ἐμπνέει σὰν ἕνα καλὸ πιάδι περιοδικό, εἶναι τὸ μεγάλο μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας τῆς καὶ τῆς κανονικῆς κυκλοφορίας τῆς. Μετὰ τὸ πρῶτο αὐτὸ τεῦχος, φίλοι μας παλαιοὶ καὶ νέοι, σὰς στέλνομεν τὸν ἀγνὸ

μαθητικὸ χαιρετισμὸν μᾶς σ' ὅποιον Γυμνάσιον καὶ ἂν φοιτᾶτε. Ὅλοι μας εἴμεθα πολὺ κοντὰ μετὰ τὸν δεσμόν ποὺ δημιουργήσῃ μεταξύ μας τὸ περιοδικὸ μετὰ τὴν πνευματικὴν κίνηση καὶ τὰ ἀποκλειστικῶς μαθηματικὰ τοῦ περιεχόμενα.

Ἡ Ἱστορία τῆς Κρήτης. Δυστυχῶς γιὰ νὰ μὴν ποῦμε ὅλοι, οἱ πολλοὶ μαθηταὶ τῆς Κρήτης ἀγνοοῦν τὴν ἱστορίαν τοῦ νησιοῦ μας καὶ τὴν γενικώτερή της μορφήν, ἀλλὰ

καὶ στὴν περιορισμένην τοῦ χωριοῦ τους καὶ τῆς οἰκογενείας τους ἀκόμη ἔκτασι. Σ' αὐτὸ βέβαια φταίει κατὰ πρῶτον τὸ γεγονός, ποὺ δὲν διδάσκειται στὰ σχολεῖα τῆς Κρήτης καὶ ὕστερα ἡ ἀδιαφορία μας. Ἡ «Μαθ. Ἠχώ» στὴν προσπάθειά της νὰ προσφέρῃ καὶ ἐδῶ μιὰ θετικὴ ἐξυπηρέτηση, καθιέρωσε ἀπὸ τὸ πρῶτο τῆς τεῦχος σελίδας ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ νησιοῦ μας, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μαθητοῦ Μανώλη Μυλωνάκη, ὁ ὅποιος ὄλο τὸ καλοκαίρι κάθισε καὶ ἐρεῦνησε τὴν Κρητικὴν ἱστορίαν μετὰ ὅλες τίς λεπτο-

μέρειες καὶ ἔγραψε μελέτες σὲ πολ-
λά γεγονότα. Συνιστοῦμε σὲ ὅλους
νὰ παρακολουθοῦν τὴς συνέχειες
τῆς Κρητικῆς ἱστορίας. Πολλὰ θὰ
ἔχουν νὰ μάθουν καὶ νὰ ὠφελη-
θοῦν. Καὶ ὅποιος ἄλλος ἔχει νὰ
συμπληρώσῃ κάτι στὰ ἱστορικά αὐ-
τὰ γεγονότα νὰ μᾶς τὸ στείλῃ, ἢ νὰ
γράψῃ σχετικὰ ἀλλὰ ἀφοῦ ἐρευνήσῃ
καὶ ἐξακριβώσῃ, διότι μιὰ τέτοια
ἐργασία πρέπει νὰ εἶναι τέλεια. Θὰ
δεχόμεθα εὐχαριστῶς καὶ μεμονω-
μένα χαρακτηριστικὰ ἐπεισόδια καὶ
γεγονότα, πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν τε-
λευταία ἱστορία (Κατοχὴ κ.λ.π.), ἱ-
στορικὲς μονογραφίες, ἱστορία οἴκο-
γενείας, ἱστορικὰ ἀνέκδοτα καὶ ὅ,τι
ἄλλο σχετίζεται μὲ τὴν ἱστορία τοῦ
τόπου μας.

Μαθητικὲς μεταφράσεις.

Μιὰ ἄλλη προσπάθεια τοῦ περιοδι-
κοῦ μας, τὴ δημοσίευση μεταφρά-
σεων ἀπὸ μαθητὰς τῶν ἀθανάτων
ἔργων ποὺ διδασκόμεθα, ἀναθέσα-
με εἰς τὸν μαθητὴν Σμπυράκη, ὁ
ὁποῖος ἄρχισε ἤδη νὰ δημοσιεύῃ
τὴν μετάφραση τῆς «Ἀντιγόνης»,
ἢ ὅποια μὲ τὸ λογοτεχνικὸ καὶ ποι-
ητικὸ του ταλέντο θὰ μπορεῖ νὰ
συναγωνισθῇ ἄλλες παλαιότερες με-
ταφράσεις καὶ μάλιστα ποιητῶν καὶ
συγγραφέων. Θὰ δημοσιεύωμε κά-
θε παρόμοια ἐργασία, ὡς καὶ ἀνα-
λύσεις κ.λ.π. ἐπὶ τῶν κλασικῶν μας
ἔργων, ἀρκεῖ αὐταὶ νὰ εἶναι κατὰ
τὸ δυνατόν πλήρεις.

Μαθήματα Ὀρθογραφίας

κλπ. Συνεχίζομε καὶ φέτος τὴν δη-
μοσίευση πρακτικῶν μαθημάτων ὀρ-
θογραφίας. Ἡ προθυμία μὲ ἣν ὁ-
ποῖα ἐδιαβάζοντο πέρυσιν καὶ τὰ
πολλὰ συγχαρητήρια γράμματα ποὺ
πήραμε εἶναι ἐγγύηση γιὰ τὰ ἀπο-
τελέσματα ποὺ φέρουν. Παραλλή-
λως θὰ συνεχίσωμεν τὰ μαθήματα
Φυσικῆς, Μαθηματικῶν, ἐκθέσε-
ων, συντακτικοῦ κ.λ.π. Παρακαλοῦ-
μεν πολὺ τοὺς ἀγαπητοὺς μας κ. κ.
καθηγητὰς νὰ μᾶς βοηθήσουν σὲ
τοῦτο, μὲ τὴν ἱκανοποίηση ὅτι προσ-
φέρουν τὴ θετικότερη ὑπηρεσία
στοὺς μαθητὰς των,

Ἀνταποκριταί. Ἀναγκασό-
μεθα ἀπὸ τὴν στήλην αὐτὴν νὰ κά-
μωμε μιὰ παρατήρηση πρὸς τοὺς
ἀνταποκριτὰς μας τοὺς παλαιούς,
ὅτι μερικοὶ δὲν ἐφάνησαν ἀπέναν-
τί μας εἰλικρινεῖς εἰς τὴν τακτοποί-

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΤΟΥ 1940

Σὲ σένα ἀπευθύνομαι ἄγνωστη Ἑλληνίδα,
πραγματικὴ μου πρόγονος ἀρχαία ἡρωίδα.

Σὲ σένα ἡρωίδα μου, τοῦ ἔνδοξου σαράντα
ποὺ τὴς φοβέρες τοῦ ἐχθροῦ τῆς ἔκανες στὴν πάντα.

Ἐσὺ δὲν ἐφοβήθηκες τοῦ Γερμανοῦ τὴς μπάλες
τὰ τάνκς, τ' ἀεροπλάνα του, τὴς μηχανὲς τὴς ἄλλες

Ποῦ μὲ τὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ ἔπλεκες τοῦ στρατιώτη
φανέλλες, κάλτσες μάλλινες, παρηγοριὰ στὴ νειότη.

Μὲ τὸν σταυρὸν στὸν μέτωπο τίμια νοσοκόμα,
σὰν μάννα καὶ σὰν ἀδελφὴ στοῦ τραυματία τὸ στρῶμα.

Πόσες φορὲς δὲν ἔκλαψες σὰν μάννα τοῦ φαντάρου,
ὅταν αὐτὸς ταξίδευε στὰ τάρταρα τοῦ χάρου;

Πόσες φορὲς κοιμήθηκες μὲ ἀδειανὸ στομάχι,
νὰ βοηθήσῃς τ' ὄρφανὸ τῆς φοβερῆς τῆς μάχης;

Πόσες φορὲς ἀνάλαβες τὴν ἀλληλογραφία
τοῦ τραυματία τ' ἄρρωστου, γλυκειά μου Ἑλληνίδα;

Ὅλα τὰ ἐθυσίαιες γιὰ τὴν γλυκειὰ πατρίδα
τὸ αἷμα σου τὸ ἔχυσες γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Κλίνω τὸ γόνυ εὐλαβικὰ εἰς τὴν σεμνὴ μορφὴ σου,
καὶ κάνω ὄρκο στὸν Θεὸν στὴν ἅγια ψυχὴ σου.

Πῶς θὰ φανῶ ἀντάξια εἰς τὴν κληρονομιά σου,
ὅπου μ' ἀφίνης νὰ χαρῶ μὲ τὸ παράδειγμά σου.

ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ ΑΡΙΑΔΝΗ

Γυμνάσιον Βάμου

Τάξεως ΣΤ'

ἦσαν τῶν λογαριασμῶν τους καὶ τὸ νὰ ἐπαναληφθῇ. Πρέπει τὸ μι-
τὴν κυκλοφορία τοῦ περιοδικοῦ. χρόν ποσὸν τῆς μιᾶς δραχμῆς κα-
Ὅχι πῶς κατεχράσθησαν χρήματα, τὰ φύλλον νὰ εἰσπράττεται τὸ ταχύ-
ἀλλὰ ἀδιαφόρησαν γιὰ τὴν εἰσπρα- τερον πρὶν κυκλοφορήσῃ τὸ ἄλλο
ξιν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χρεωστοῦν σήμερον μεγάλα ποσά. Τοὺς παρα-
καλοῦμε νὰ φροντίσουν διὰ τὴν εἰσ- καλοῦμε νὰ φράσωμε καὶ ἰδι-
πραξίν ἔστω καὶ τώρα, διότι κα- στωιτέρας. Τοὺς ἀνταποκριτὰς ὅμως
ταλαβαίνουν τὴ δυσκολίαν ἀντιμετω- θέλομε νὰ μᾶς τοὺς ὁρίσῃ ὁ κ. Γυ-
πιζομεν. Ἐφέτος δὲν πρόκειται αὐ- μνασιάρχης κάθε Γυμνασίου.

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΠΕΤΕΙΟΙ

28^Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

“Όσο περνούν τὰ χρόνια, ὅσον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ μεγάλη ἡμέρα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, τόσο ζωηροτέρως ἀνακαλεῖται εἰς τὴν μνήμη μας ἡ σειρά τῶν ἐνδόξων γεγονότων, τῶν ὁποίων αὐτὴ ὑπῆρξε ἱερὰ ἀπ' ἀρχῆς. Εἶναι ἀδύνατον ἢ πέννα νὰ περιγράψῃ καὶ νὰ ἐξυμνήσῃ ὅπως τῆς πρέπει τὴν τρισέβδοξο αὐτῆ ἡμέρα. Ἡ σημασία της εἶναι τόσο βαθειὰ καὶ ὑψηλὴ ὥστε θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς προϊόν θείας μᾶλλον παρά ἀνθρωπίνης ἐμπνεύσεως. Καὶ πράγματι. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού κηρύχθηκε ὁ πόλεμος, ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού ἡ Ἑλλάς σύσσωμη ἐβροντολάλησε τὸ ΟΧΙ ὅλα ἐξελίχθησαν κατὰ τέτοιο τρόπο ὥστε δικαίως ὁ ἱερός μας αὐτὸς ἀγὼν ὀνομάσθη «Ἑλληνικὸν θαῦμα τοῦ 1940». Ναὶ θαῦμα ἦτο ! Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πού οἱ ξένοι περιηγηταὶ εἶχαν γνωρίσει ἡπιο, εἰρηνικὸ, ὡς γεωργὸ νὰ κοπιᾶζῃ καὶ νὰ ποτιζῇ μὲ τὸν ἰδρωτὰ του τὶς πετρώδεις ἐκτάσεις τῆς χώρας μας, ὡς καλοκάγαθο ναυτικὸ πού ἀπὸ τὴν θάλασσα εἶχε πάρει τὴν ἀνάλαφρη διάθεσι καὶ τὴν ἀγνότητα, καὶ κάτοικον τῶν πόλεων πού μοχθοῦσε νὰ κερδίσῃ τὴν ζωὴ του, ὁ λαὸς αὐτὸς ἐτόλμησε νὰ ἀντιτάξῃ τὸ μικρὸ του παράστημα στὸν σιδερόφρακτο γίγαντα ὅταν τὰ ἄλλα κράτη ἔσκυβαν ὑπόδουλα κάτω ἀπὸ τὴν βαρβαρικὴ μπότα. Στὴν ἀρνητικὴ καὶ θαρραλέα ἀπάντησι τοῦ Ἑλληνος Πρωθυπουργοῦ καὶ ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ Ἴταλὸς ἐκάγχασε, τοῦ φάνηκε γελοία ἢ ἀπόφασις τῆς Ἑλλάδος νὰ πολεμήσῃ. Καὶ ξατόλυσε στὰ σύνορά μας τὸ σιδερόφρακτο κοπάδι του, τ' ἄρματα μάχης καὶ τὰ ἀεροπλάνα του. Ἀπὸ δὴ ἀρχίζει τὸ θαῦμα, τὸ παραμῦθι. Γιατὶ μὲ παραμῦθι μοιάζει περισσότερο ἢ Ἑλληνικὴ Ἱστορία παρά μὲ πραγματικότητά. Ὁ Ἑλληνας, πιστὸς στὴν παράδοσί του, ἐνθουσιώδης, θαρραλέος, φύσει φιλελεύθερος, χωρὶς νὰ στηρίζεται στὴν ψυχρὴ λογικὴ καὶ τοὺς μαθηματικὸς ὑπολογισμοὺς προχωρεῖ πάντα μπροστὰ ὀδηγούμενος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ συνείδησι καὶ τὸ Ἑλληνικὸ πνεῦμα. Τὸ ἴδιο αὐτὸ πνεῦμα τὸν ὀδηγεῖ ἐδῶ καὶ 3.000 χρόνια. Στὶς φλέβες του ρεῖ αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ αἷμα τῶν προγόνων. Πολεμᾷ πάντα γιὰ τὴν ἴδια γῆ, τὴν ἴδια θάλασσα, τὴν ἴδια γλῶσσα. Πεθαίνει ὁ Ἑλληνας καὶ ἡ πτωχὴ γῆ τοῦ ἀναπαύει τὸ βασανισμένον κουφάρι του. Ἀπὸ τὴν γῆν αὐτὴ φυτρώνουν ἄνθη καὶ καρποὶ πού τρέφουν τὰ παιδιὰ του. Καὶ τὰ παιδιὰ του γεννοῦνται καὶ ἀνατρέφονται μὲ ὅ,τι ἐκεῖνος ἀνετρέφῃ. Ἀναπνέουν τὸν ἴδιον ἀέρα τῶν βουνῶν καὶ τῶν θαλασσῶν, ἔχουν πάντα τοὺς ἴδιους πόθους. Ὀνειρεύονται, στοχάζονται, ἀπαράλακτα ὅπως οἱ πρόγονοὶ των.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἑλλάς μένει πάντα ἡ ἴδια. Οἱ ἐχθροὶ της ἀλλάζουν, ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ νίκη της εἶναι μία, ἀθάνατη. Καὶ οἱ μεγάλες ἡμέρες πού μένουν σταθμὸς στὴν ἱστορία εἶναι ἡ ἴδια ἡμέρα πού ἔρχεται κάθε φορὰ μὲ διαφορετικὸ ὄνομα. Ἔτσι δρᾷ, στοχάζεται ὁ Ἑλληνισμὸς πού πάντα πορεύεται κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο τὸ μονοπάτι τῆς ἱστορίας. Ἔτσι καὶ στὴν Πίνδο πάντα ἴδιος ἐδόξασε μιὰ ἀκόμη φορὰ τὰ Ἑλληνικὰ ὄπλα.

Μέχρι τότε ὅταν ἔφερνε κανεὶς στὴν μνήμη του τοὺς ἀγῶνες τοῦ 21 ἔμενε ἔκθαμβος μπρὸς στὸ Ἑλληνικὸν μεγαλεῖον καὶ μονολογοῦσε: «Δὲν θὰ ὑπάρξουν ποτὲ τέτοιοι ἥρωες δὲν θὰ ξαναζήσουν οἱ Σουλιώτισσες. Καὶ ὅμως οἱ φαντάροι μας τοῦ 1940 ἔφτασαν καὶ ξεπέρασαν θὰ ἔλεγε κανεὶς τοὺς ἥρωες τοῦ 21. Οἱ γυναῖκες τῆς Πίνδου φάνηκαν ἀντάξιες τῶν Σουλιωτισσῶν κι' ἂν δὲν πῆραν τουφέκι νὰ πολεμήσουν, φορτώθηκαν ὅμως τὶς κάσες μὲ τὰ πυρομαχικὰ καὶ ἀνηφόρισαν τὴν τραχεῖά Πίνδο. Καὶ ἐνῶ ἔως τότε ὅλοι ἔλεγαν ὅτι οἱ Ἕλληνες πολεμοῦν σὰν ἥρωες, ἀπὸ τότε λένε ὅτι οἱ ἥρωες πολεμοῦν σὰν Ἕλληνες.

Οἱ ἀποτυχίες ἀποθαρρύνουν συνήθως τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ἔθνη. Σὲ μᾶς κάθε φαινομενικὸ τέλος στάθηκε καὶ μιὰ ἀφετηρία. Κάθε θάνατος σκόρπισε ζωὴ. Κάθε μαρτύρω καὶ θυσία ἔδωσε δύναμι. Οἱ Ἕλληνες ξέρουν νὰ ζοῦν καὶ νὰ πεθαίνουν ἐλεύθεροι κι' αὐτὸ διδάσκουν μὲ τὴν ζωὴν τους στὴ μακροχρόνιο ἱστορία τους, τὸ «ἐλευθερία ἢ θάνατος». Τὸ ΟΧΙ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου εἶναι τὸ «μολὼν λαβέ» τοῦ τελευταίου Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος. Τὸ ΟΧΙ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 ἐδίδαξε τοὺς βαρβάρους ὅτι δὲν σκλαβώνεται ἔτσι εὐκόλα ἕνας λαὸς πού εἶναι ριζωμένος σὲ τέτοια γῆ... Δὲν σκλαβώνεται ἔτσι εὐκόλα ἡ χώρα πού τὸ ὄνομά της εἶναι Ἑλλάδα.

Ἡ 28η Ὀκτωβρίου θὰ στέκη πάντα σὰ φωτεινὸ μετέωρον καὶ θὰ θυμίζῃ πάντα στὸν λαόν μας ὅτι εἶναι Ἑλληνικὸς καὶ πρέπει νὰ διατηρῇ μὲ κάθε θυσία τὴν ἐθνικότητά του.

I. M. ΣΟΛΙΔΑΚΗΣ

Μαθητῆς Ζ' Τάξεως Γυμνασίου

Ἁγίου Νικολάου

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ: "ΑΝΤΙΓΟΝΗ,"

Μετάφραση ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τῆς Η' Πρ. Β. Γ. Α. Χ. ΣΤ. ΣΜΠΥΡΑΚΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. ΜΠΟΤΩΝΑΚΗ ΜΙΧ.

Ὅταν στὸ περασμένο Σχολικὸ ἔτος ἐδίδασκα τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ὀμήρου παρῶτρυνα τοὺς μαθητὰς μου νὰ ἐπιχειρήσουν μιὰ ἔμμετρη μετάφρασι τῶν στίχων ποὺ σὲ κάθε μάθημα ἐδιδάσκοντο. Εἶδα μὲ εὐχάριστη ἐκπληξί ὅτι πολλοὶ μαθηταὶ εἶχαν ἐπιτύχει εἰς τὴν προσπάθειάν τους. Εἰς τὸ σύνολόν της βέβαια ἡ μετάφρασις τῶν μαθητῶν δὲν ἦτο τελεία, ὑπῆρχαν ὅμως στίχοι τοὺς ὁποίους θὰ ἐζήλευαν καὶ οἱ γνωστότεροι μεταφρασταὶ τῶν ἀρχαίων μας ποιητῶν. Ἐβλεπα ὅτι ἡ ἐργασία αὐτὴ ἱκανοποιούσε ψυχικὰ τὸ σύνολο τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως καὶ γι' αὐτὸ συνεχίσαμε τὴν ἐργασία μέχρι τέλους τοῦ ἔτους. Κατὰ τὸν ἐφετεινὸ χρόνον ἐνεθάρρυνα τοὺς μαθητὰς νὰ ἀρχίσουν τὴν ἴδια προσπάθεια μὲ τὴν «Ἀντιγόνη» τοῦ Σοφοκλέους. Πολλοὶ μαθηταὶ πρόθυμα ἀνέλαβαν καὶ τὴν νέαν αὐτὴν προσπάθεια. Ἡ ἐργασία τοῦ μαθητοῦ Σμπυράκη, τὴν ὁποία ἐδέχθη νὰ φιλοξενήσῃ στὶς σελίδες του τὸ περιοδικὸ «Μαθητικὴ Ἠχώ» ἦταν ἀπὸ τίς καλύτερας καὶ γι' αὐτὸ προεκρίθη γιὰ δημοσίευσιν. Ἐνέκριναν τὴν δημοσίευσίν της μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ βρῆ καὶ ἄλλους μιμητὰς ἄλλων μαθητῶν ἄλλων τάξεων καὶ ἄλλων Σχολείων. Ἐργασίαι τοῦ εἴδους αὐτοῦ ὅσο κι' ἂν παρουσιάζουν ἀτέλειαι εἶναι πολὺτιμες γιὰ εἶναι δημιουργίαι τῶν ἰδίων τῶν μαθητῶν καὶ ἀποτελοῦν τὸν καλύτερο καθρέπτη τῶν γνώσεων καὶ ἱκανότητων των.

ΜΙΧ. ΜΠΟΤΩΝΑΚΗΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

Ἀντιγόνη καὶ Ἰσμήνη, ἀδερφές, θυγατέρες τοῦ Οἰδίοπα καὶ τῆς Ἰοκάστης, ἀνεψιῆς τοῦ Κρέοντα —Χορὸς Ἰσμελῆς—Κρέων, βασιλεὺς, θεῖος τῆς Ἀντιγόνης καὶ Ἰσμήνης—Αἴμων γιὸς τοῦ Κρέοντα, μνηστήρας τῆς Ἀντιγόνης—Ὁ μάντις Τειρεσίαις. Φύλακας τοῦ νεκροῦ τοῦ Πολυεΐκη—Εὐρυδίκη, σύζυγος τοῦ Κρέοντα. Ἄγγελος ἀπ' τοὺς ἀγροῦς—Ἐξάγγελος ἀπὸ τ' ἀνάκτορα—Δύο δορυφόροι τοῦ Κρέοντα—Δύο θεραπευτὲς τῆς Εὐρυδίκης καὶ ὑπέρτης ποὺ ὀδηγεῖ τὸν τυφλὸν Τειρεσίαν. Ἡ σκηνὴ εἰς τὴν Θήβα καὶ μπροστὰ ἀπὸ τ' ἀνάκτορα τῶν Λαδωνιδῶν, ὅπου κατοικεῖ ὁ Κρέοντας. Αὐγὴ καὶ οἱ δύο ἀδερφές κρυφοκουβεντιάζουν ἔξω ἀπ' τίς πόλεις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ἰσμήνη, ἀγαπημένη μου, καλὴ μου ἀδελφοῦλα
ξαίρεις κανέν' ἀπ' τὰ κακὰ τοῦ Οἰδίοπου ὅπου ὁ Δίας
δὲν τῶχει ξεπληρώσει ἐνὼ ἐμεῖς ἀκόμη ζοῦμε ;
Γιατὶ κανένα ὀδυνηρὸ ἢ βλαβερὸ δὲν εἶναι
οὐτ' ἄτιμο καὶ οὐτ' αἰσχρὸ ὅπου ἐγὼ δὲν ξαίρω
εἰς τίς δικές σου συμφορὰς καὶ μένα στὶς δικές μου.
Καὶ τώρα τ' εἶν' αὐτὸ ποὺ λὲν σ' ὀλόκληρην τὴν πόλιν
ὁ στρατηγὸς πὼς διάταξε πρὶν ἀπὸ λίγην ὥρα ;

Γνωρίζεις πράμμα κι' ἀκουσες, ἢ μήπως δὲ τὸ ξαίρεις
πὼς στοὺς ἀγαπημένους μας τοῦ ὄχτροῦ φτάνουν τὰ
|βέλη ;

ΙΣΜΗΝΗ

Σὲ μένα Ἀντιγόνη μου λόγος κανεῖς δὲν ἦρθε
οὔτε καλὸς οὔτε κακὸς γιὰ τοὺς ἀγαπητοὺς μας
ἀφοῦ ἐστερηθήκαμε δυὸ ἀδερφοὺς μιὰ μέρα,
κι' οἱ δύο, ποὺ σκοτωθήκανε μὲ τὰ δικά τους χέρια.
Σὰν ἔφυγε τὸ στράτευμα τοῦ Ἄργου τ' ἀποσπέρας
τίποτε πιά δὲν ξαίρω ἐγὼ οὔτε εὐτυχὴς ἂν ἦμιον
ἀκούοντάς το, περισσότερο, οὔτε δυστυχισμένη !

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ξαίρω καλὰ καὶ τῆς αὐτῆς ἀπὸ τίς πόλεις ἔξω
γιὰ τοῦτο σ' ἔβγαλα γιὰ νὰ ἀκούσης μοναχὴ σου.

ΙΣΜΗΝΗ

Τι εἶναι λοιπόν ; Τι φαίνεσαι κάτι νὰ πῆς τρομάζεις.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Δὲν ἀκουσες ποὺ ὁ Κρέοντας ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀδερφοὺς
|μας
τὸν ἕνα θάφτει μὲ τιμές, τὸν ἄλλο δὲν τὸν θάφτει ;
Τὸν Ἐτεοκλῆ ὅπως λέγουμε, ὅπως προστάξ' ὁ νόμος,
μὲ δίκαιη δίκη, ἔκρυψε μέσα στὴ γῆ σὰν τίμιον
στοὺς κάτω ἔκει νεκροὺς καὶ τὸν νεκρὸ τοῦ Πολυεΐκη
π' ἄθλια πέθανε, οἱ ἄστοι λένε πὼς εἶε προστάξει
νὰ μὴν τὸν θάψουν καὶ κανεῖς μὴν κλάψῃ γιὰ ἐτοῦτον
νὰ τὸν ἀφίσουν ἄθαιτο, ἄκλαιτο, καὶ στοὺς γῦπες
πλούσιο εὕρημα, ὅπου κοιτοῦν νὰ θροῦνε τὴν τροφή
|τους.

Τέτοια ὁ «γενναῖος» Κρέοντας λένε σὲ σὲ καὶ μένα
—βέβαια λέω καὶ γιὰ μέ—πὼς ἔχει διατάξει,
κι' ὅτι θὰ ἔρθῃ ἐδῶ, κι' αὐτὰ σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν τὰ
|ξαίρουν
νὰ πῆ καὶ νὰ τὸ μάθουνε καλὰ καὶ νὰ πιστέψουν
τὸ πρᾶμα εἶν' βαρυσήμαντο γιὰτ' ὅποιος θὰ θελήσῃ
κάτι νὰ κάμῃ ἀπ' αὐτὰ μὲ σκοτωμὸ ἀπειλεῖται,
φόνου μὲ λιθοβολισμό, μέσα σ' αὐτὴ τὴν πόλιν.
Ἔτσι ἔχουνε τὰ πράμματα, καὶ γρήγορα θὰ δείξης
γενναῖα ἂν γεννήθηκες, ἢ ἄτολμ' ἀπὸ γενναίους.

ΙΣΜΗΝΗ

Καὶ τί θὰ κάμω πλειότερο ἐγὼ δυστυχισμένη
ἂν ἔτσι εἶναι τὰ πράμματα ἂν λύσω ἢ ἂν δέσω ;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σκέψου ἂν θὰ συνεργαστῆς, μαζύ μου ἂν κινδυνέψῃς.

(συνεχίζεται)

ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΑΦΕΝΤΟΥΛΙΕΦ

Ο ΕΛΛΗΝΑΣ ΕΠΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ ΤΟ 1821

Στο τέλος του 'Οκτώβρη του 1821 έφθανε στο Λουτρό των Σφακίων ένα έπτανησιώτικο καράβι. Έφερε από τις Σπέτσες τον Έλληνα διοικητή που έστειλε ο Ύψηλάντης στην Κρήτη. Τον Μ. Κ. Αφεντούλιεφ. Όλη η Κρήτη χάρηκε. Μια ανατριχίλα, ένα ρίγος πέρασε απ' άκρη σ' άκρη το νησί.

Άρχαυ θάνατι τουτος ο καινούργιος Νικηφόρος Φωκάς, αυτός που θα έλευθερώση την Κρήτη; Και γιατί να μην είναι; Έδλεπαν τα παράσημά του, τα κορδόνια του, το άγέρωχο ύφος του, και ένθουσιάζονταν. Έτσι ανέλαβε ο Γενικός έπαρχος της Ελλάδος. Με τις ευχές όλων, με την συμπάραστασή του.

Η πρώτη του προκήρυξη διαβάστηκε σαν ευαγγέλιο. Έλεγε για το πάρισμο της Τριπολιτσάς, του Νεοκαστρου, της Μονεμβασίας. Βεβαίως πως ο Μιαούλης θα έπαναλάβη, στα Κρητικά νερά πιά, την πετυχημένη ναυμαχία των Πατρών και άλλα πολλά.

Και τα περισσότερα από τα τελευταία ήταν βενερα. Μα μήπως με όνειρα δεν γαλουχήθηκε από το 1200 η περήφανη αυτή Δωρική φυλή; Άλλα ποιός ήταν αυτός ο Αφεντούλιεφ; Ασφαλώς δεν ήταν κανείς τυχαίος.

Είχε γεννηθή στη Νίζνα της Ρωσίας. Ο πατέρας του ήταν Έλληνας και όπως ύπεστήριζε, κατόγταν από την αυτοκρατορική οικογένεια των Κομνηνών. Αφού σπούδασε στη στρατιωτική σχολή της Πετρούπολης θέλησε να γίνη διπλωμάτης. Κι' έτσι με βαθμό Ταγματάρχη ύπηρέτησε σαν στρατιωτικός ακόλουθος, στις Ρωσικές πρεσβείες της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Απ' εκεί καλεσμένος πιά του Ύψηλάντη ήρθε να ύπηρητήση και την πατρίδα του σαν Έλληνας διοικητής της Κρήτης.

Αφού πέρασαν οι πρώτες συγκινήσεις, ο Αφεντούλιεφ άρχισε να έφαρμόζη το πρόγραμμά του. Πρώτα, πρώτα ύρισε την Ιεραρχία. Στην άρχη πέντε, από τους άρχηγούς των έπαναστατών κι' άργότερα άλλοι τόσοι πήραν τον βαθμό του πεντακοσάρχου. Μετά μοιράστηκαν όλοι οι άλλοι βαθμοί από τον τετρακοσάρχο μέχρι τον πένταρχο. Για τον έαυτό του κράτησε τον τίτλο του άρχιστρατήγου. Ο Μελχισεδέκ Τσουδερός αναφέρει ότι τον παραπάνω τίτλο τον πήρε τελείως αυθαίρετα. Μεταχειριζόταν δύο σφραγίδες. Η μια τελείως προσωπική γεμάτη τίτλους και ή άλλη που ήταν της δουλειάς και έγραφε «Σφραγίς της Γενικής Διοικήσεως Κρήτης 1821».

Ο δρόμος για την έπιτυχία ήταν ανοικτός. Με τις πρώτες συγκρούσεις οι έπαναστάτες άρχισαν να επιβάλλονται. Ο κάμπος των Χανίων ξεκαθάριστηκε και οι αγάδες άφησαν τα κονάκια και έτρεξαν να κλειστούν στο φρούριο. Στην ανατολική Κρήτη ή έπανάσταση πήγαινε όλο και πιά καλά ενώ στην κεν-

τρική είχε έπιβληθή τελείως. Έτσι όλα προχωρούσαν κωνονικά όταν ξαφνικά μαθεύτηκε κάτι πολύ παράξενο, κάτι που ξάφνιασε τον έπαναστατημένο λαό. Ο Μιχάλης Σαμερτζάκης από το Ηράκλειο ήταν ξενητεμένος χρόνια κάτω στην Αίγυπτο. Με την έξυπνάδα του πρόκοψε χωρίς ύμως να ξεχάση ποτέ το νησί του που ύπόφερε. Όταν λοιπόν έμαθε το μεγάλο ξεσήκωμα άφησε ότι είχε και δεν είχε, διωργάνωσε σώμα από 150 ξενητεμένους Κρητικούς κι, ήρθε στα Σφακιά. Περνώοντας ύμως από τα νησιά και πάνω στην προσπάθειά του να μαζέψη όσα πιά πολλά χρήματα μπορούσε για τον άγώνα, μεταχειρίστηκε μια δυό φορές βία. Το πράγμα μαθεύτηκε και στην Κρήτη και ο Σαμερτζάκης φάνηκε σ' όλους πραγματικός άγωνιστής και πατριώτης. Απόκτησε φίλιες, έγινε σ' όλους αγαπητός. Ο Αφεντούλιεφ του φέρθηκε τέλεια. Τον τίμησε, τον τραπέζωσε, τον πήρε για λίγο στην ύπηρησία του και στο τέλος του λέει: «Και τώρα άγηγητέ μου τη δουλειά σου. Το ταμείο είναι άδειο. Πήγαινε πάλι στα νησιά». Τον έστειλε να του βρη χρήματα. Και ο Σαμερτζάκης πήρε τους δυό συντρόφους που του έδωσε ο Αφεντούλιεφ και έφυγε για τη Σαντορίνη. Εκεί ύμως ενώ ο άγνός πατριώτης με παρακάλια τη μια και άπειλές την άλλη προσπαθούσε να φανή άντάξιος στις προσδοκίες του Άρχιστρατήγου, ο ένας από τους συντρόφους του τον έσκότωσε. Σαν μαθεύτηκε ο φόνος στην Κρήτη ο μόνος που δεν έξεπλάγη ήταν ο Αφεντούλιεφ. Ο Γενικός έπαρχος δήλωσε καθάρως: «Εγώ έδωλα να τον σκοτώσουν γιατί δεν ήταν παρά ένας ληστής!» «Ας αφήσουμε τώρα τον Κριτοβουλίδη να μάς έκφραση την άπορία που γεννήθηκε τότε στο μυαλό κάθε Κρητικού. «Ποιον σκοπόν είχε κατά νουν ο Αφεντούλιεφ να κατορθώση με την δολοφονία του άνδρός εκείνου». Φάνεται καθάρως ότι κανείς δεν έπίστεψε ότι ο Αφεντούλιεφ έτιμώρησε τον Σαμερτζάκη επειδή ήταν ληστής». Άλλά με τον καιρό το περιστατικό αυτό ξεχάστηκε. Η έπανάσταση φούντωνε. Οι Χριστιανοί νίκησαν στη μάχη των Άκονιών και του Μοναστηρακίου. Έτσι με άναγεννημένο ήθικδ συνέχισαν τον άγώνα. Να ύμως που ξαφνικά συμβαίνει κάτι που παρ' όλλίγο να έχη μοιραία έπακόλουθα. Δίγες μέρες μετά την νίκη στο Μοναστηράκι πάνω σε μια συζήτηση δυό από τους πεντακοσάρχους διεφώνησαν για τα καλά. Από κουβέντα σε κουβέντα τα πράγματα έρχονται με τέτοιο τρόπο που ο ένας, ο Βουρδουμπάς, σκοτώνει τον άλλο, τον Άγι. Μελιδόνη. Και τότε το στρατεύμα διχάζεται. Έδώ οι Σφακιανοί εκεί οι Μυλοποταμίτες κι' οι έθελοντές. Μόλις καταβώνουν οι πιά ψύχραιμοι να τους χωρίσουν μέχρι που να έρθη ο Αφεντούλιεφ. Και όταν αυτός έρχεται και όλοι περι-

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΞΑΝΑΝΟΙΓΟΥΝ

Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Ὀκτώβρη γλυκοχάραξε... Ὁ Βασιλιάς τῆς ἡμέρας δὲν εἶχε ἀφίσει ἀκόμη τίς χρυσές του κόρες νὰ ζεστάνουν τὴ φύση. Τὰ πουλιὰ συνέχιζαν τὸν πρῶτό τους ὕμνο. Τὰ ρόδα σκορποῦσαν ἀκόμη τὸ πρῶτό τους ἄρωμα. Καὶ τὰ ρόδα τῆς κοινῆς μας, οἱ μαθηταί, σὰν διψασμένα ἐλάφια, ἀπὸ τὴ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, ἔφεραν στὴν ἀστεῖρευτη πηγὴ, στὸ δευτέρό τους σπῆτι στὸ Γυμνάσιο. Καμμιά ἀνάγκη, καμμιά ὑποχρέωση δὲν τοὺς καλοῦσε. Κι' ὁμως κάτι τοὺς ἐσπρωχνε. Κάτι τοὺς ἀνοίγε τὸ δῆμα τους. Κάτι τοὺς ἐξογράφιζε μιὰ λαχτάρρα, ἓνα πόθο στὸ πρόσωπό τους. Ναί! Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ σχολεῖο. Ἀλήθεια; Μὰ αὐτὸ πὸν τοὺς ἔκανε πολλὰς φορὲς νὰ στενοχωρηθοῦν; Αὐτὸ πὸν ἔκανε τὴν καρδιά τους νὰ κτυπᾷ ὑπερφυσικά; Αὐτὸ πὸν τοὺς ἔκανε νὰ πονέσουν, νὰ κλάψουν, νὰ πικραθοῦν; Αὐτὸ πὸν χωρὶς νὰ τὸ θέλη θεοβάλως τοὺς ἔκανε νὰ ποῦν «ἄς ἦταν νὰ πέση κανένα ἀστροπελέκι νὰ τὸ γκρεμίση»; Ὅχι! Εἶναι ἀληθινὸς ὁ πόθος τους γιὰ τὸ Γυμνάσιο. Χωρὶς ὑστεροβουλίες καὶ Φαρισαϊσμούς. Χωρὶς ὑποκρισία ἢ στιγμιαία συγκίνηση. Εἶναι μιὰ ἀγάπη πὸν σῶνει κι' ἀρχίζει ν' ἀνάδη τὸν Ἰούνιο. Μὰ εἶναι φυσικό. Ὅποιος βρίσκεται κοντὰ στῆ φωτιὰ νὰ ζεσταίνεται καὶ νὰ θέλῃ ν' ἀκομακρύνεται κι' ὅταν ἀπομακρυνθῆ νὰ κρυώνει καὶ νὰ ζητᾷ φωτιὰ.

Ἔτσι κατὰ τίς 8 περίπου, τὸ πρῶτ, τὸ σχολεῖο ἀναστηνόταν ἀπὸ τὴ νέκρα τοῦ καλοκαιριοῦ. Ἡ ἀτμόσφαιρα εἶχε γεμίσει ἀπὸ τὸ γέλιο, τίς φωνές καὶ τίς κουβέντες. Οἱ παρέες ξανάγιγαν. Καὶ τὸ συνθησμένο περπάτημα στὸν περιβόλο τοῦ σχολεῖο πῆρε τὴ θέση του. Ἐγὼ ἀπὸ χαρούμενος, λέτε ἀπὸ συγκίνηση, μελαγχόλησα γιὰ λίγο καὶ στάθηκα κάπου Ἐβλεπα τὰ γύρω μου παιδιὰ καὶ χαιρόμουν μὲ τὴ χα-

μέγουν ἀπ' αὐτὸν τὴ συμφιλίωση τὰ πράγματα περιπλέκονται πιδ πολὺ. Ὁ Ἀφεντούλιεφ διαπράττει μέγα σφάλμα πὸν θὰ τὸν φέρῃ σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν πύρην τῆς Κρητικῆς οικογενείας, τοὺς Σφακιανούς. Νομίζει ὅτι ἐδῶ μπορεῖ νὰ μεταχειρισθῆ γιὰ τιμωρία, ὅπως στοὺς Εὐρωπαϊκοὺς στρατοὺς, τὴν καθαίρεση. Καὶ τολμᾷ νὰ τὸ κάμη. Καὶ τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα κλονίζεται. Οἱ Σφακιανοὶ παίρνουν γιὰ προσωπικὸ ἐξευτελισμὸ τὴν καθαίρεση τοῦ Βουρδουμπᾶ καὶ ἀπειλοῦν ἀποχώρηση. Τελικὰ ὁ Ἀφεντούλιεφ κατῴρθωσε νὰ ξαναφέρῃ τὰ πράγματα στὴ θέση τους, ἀφοῦ φυσικὰ ἀπεκατέστησε τὴν τιμὴν τοῦ Σφακιανοῦ πεντακοσάρχου πὸν ἦταν ὁ θαθμός του. Καὶ ἡ ἐπανάστασις πῆρε πάλι τὸ δρόμο τῆς ἐπιτυχίας. Μιὰ τέτοια κατάσταση ἐπικρατεῖ ὅταν, στίς 20 τοῦ Μάρτη τοῦ 1822 φθάνει στὸ Λουτρὸ ὁ Γάλλος φιλέλληνας Βαλέστας.

(Εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος τὸ Βον μέρος)

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

Ζ' Πρακτικὸς

ρά τους. Κουβέντιαζα μὲ τὴν κουβέντα τους, μιλοῦσα μὲ τὴ μιλιὰ τους κι' ἀκουγα τὰ λεγόμενά τους. Προσπαθοῦσαν νὰ ποῦν σὲ μιὰ στιγμή αὐτὰ πὸν ἔπρεπε νὰ ποῦν ἓνα δλόκληρο καλοκαίρι Κι' ὅταν τέλειωσαν πιά κι' αὐτὰ ἄρχισαν γιὰ τὰ μαθήματα. Συζητοῦσαν κι' ἀκουχ σὰν ἀφηρημένος. Μὰ ξάφνου σὰν κάτι νὰ μ' ἐρέθισε. Πρόσεξα τὴ συνέχεια κι' ἀκουσα.

—Ἐ,ρὲ πλάκα πὸν θὰ σπάσωμε. Καὶ τί καζούρα πὸν θὰ κάνωμε φέτος; Καὶ ὁ νέος συμμαθητῆς τί σὰς λέει; Ὅλ τὸν κάνωμε πιδ σοδαρό! Ἔτσι; Ἔσεῖς τί λέτε;

Ἔτσι... Ἐλεγε ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλο καὶ νόμισες γιὰ λίγο πὼς ὅλ συμφωνοῦσαν ὅλοι. Λίγα δευτερόλεπτα σιωπῆς κύλησαν καὶ ξάφνου κάποια σοδαρὴ φωνὴ τῆς παρέας ἀντηχοῦσε.

—Ὅχι! Δὲν εἶναι ἔτσι πὸν τὰ λὲς Κώστα. Ἄντι νὰ δείχνης τὴν ἐξυπνάδα σου στὴν καζούρα καὶ στὰ πειράγματα νὰ τὴ δείχνης στὴν ἐμπρακτὴ ἀγάπη κι' ἀλληλοβοήθεια. Στὸ νὰ κλείνης τίς τόσες πληγὲς πὸν ὑπάρχουν γύρω σου. Ναί Κώστα. Ἡ ἀγάπη δίνει χαρὰ πὸν δὲν τὴ δίνει ἢ πιδ συναρπαστικὴ καζούρα. Δίνει χαρὰ ἤρεμη, ψυχικὴ, μόνιμη. Χαρὰ πὸν ἀκτινοβολεῖ καὶ στοὺς ἄλλους. Ἄς ἀρχίσωμε τὴ φτεινή μας χρονιά μὲ τὴν ἀγάπη. Ἄς ξεκινήσωμε μὲ αὐτὴ γιὰ ἓνα δημιουργικὸ ἀγῶνα. Τί ἄλλο ὑπάρχει καλύτερο ἀπὸ αὐτὴν; Τί ὀραϊότερο στολίδι καὶ τί πολυτιμότερος θησαυρός; Φέτος τὸ σχολεῖο μᾶς περιμένει ἀλλοιῶς. Ἡ ἀγάπη, ἡ προσοχή, ἡ τάξις, ἡ εὐγένεια, ἡ τιμιότης, ἡ πειθαρχία, ὁ σεβασμός, ἡ ἐπιμέλεια καὶ τόσα ἄλλα χάρισματα πρέπει νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὸν ἑαυτόν μας. Ἄντι νὰ σπέρνης νὰ προσπαθῆς νὰ ξεριζώνης τὴν κακία. Ἄντι νὰ διαβάλης νὰ προσπαθῆς νὰ χαρίξης τὴν ὁμόνοια. Ἄντι νὰ πικραίνης νὰ προσπαθῆς νὰ χαρίξης τὸ γέλοιο καὶ τὴ χαρὰ. Ἔτσι δὲν θὰ γκρεμίζης ἀλλὰ θὰ κτιζῆς. Ἔτσι δὲν θὰ μεταδίδης τὸν πάγο τῆς ἀδιαφορίας ἀλλὰ τὴ θέρμη τῆς καλωσύνης. Ἔτσι θὰ μωσχοβολᾷς. Ὅλ σκορπίζης τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἀνακούφιση ὅπου κι' ἂν βρεθῆς. Ἔτσι θὰ σὲ χαιρεται καὶ θὰ σ' ἀγαπᾷ ἡ κοινωνία, τὸ σχολεῖο σου, ἡ οικογένειά σου, ἡ παρέα σου. Ἔτσι θὰ εἶσαι ἓνας πραγματικὸς μαθητῆς. Ἐνα Ἑλληνόπουλο. Καὶ πρὸ παντὸς ἓνα Χριστιανόπουλο. Ἐσὺ τί λές;...

Πέρασε λίγη ὥρα σιωπῆς. Νόμισες πὼς θαρεῖα θλίψη σκορπίστηκε. Ἐγὼ χάρηκα. Περπάτησα λίγο, σκεπτόμουν διαρκῶς τὰ λόγια αὐτοῦ τοῦ πραγματικοῦ μαθητοῦ καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλω ψιθύρισα «Μπράβο του» Ἔσεῖς τί λέτε;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΑΚΗΣ

Ζγ' Πρακτικὸς

Β.Γ.Α.Χ.

ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΧΑΝΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΡΑΗ
Διακρίνονται τὸ Β' Γυμνάσιον Χανίων, τὸ Γυμνάσιον Θηλέων καὶ
ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ Χανίων.

ΛΟΓΟΜΑΧΙΕΣ

Ἀγαπητοὶ φίλοι γιὰ σας καὶ φέτος. Ἡ «Μαθη-
τικὴ Ἥχώ» μέσα στὶς πολλὰς καινοτομίες τῆς ποῦ
θὰ κάμῃ τὴν φετινὴν περίοδο, καθιερώνει μιὰ σελίδα,
ποῦ σκοπὸν ἔχει νὰ μᾶς συνδέσῃ ἔλους πιδ σφιχτὰ
πνευματικῶς, στὰ ἰδανικὰ τῆς μαθητικῆς ζωῆς. Ὁ-
λοὶ λὲν πῶς τὰ μαθητικὰ τους χρόνια ἦταν ἡ καλὴ
τερη περίοδο τῆς ζωῆς των. Καὶ μεις ἔταν δὲν θά-
μαστε πιδ μαθηταί, τὸ ἴδιο θὰ λέμε, ἔταν θὰ θυμού-
μαστε αὐτὴ τὴν εὐτυχισμένη μὲ τίς λαχτάρες καὶ τὰ
καρδιοχτύπια, τίς χαρὲς καὶ τίς λύπες, τίς γκάφες
καὶ τίς καζούρες ζωῆ. Αὐτὴ ἡ σελίδα θὰ μᾶς προσ-
θέσῃ μιὰ ἀπ' τίς καλύτερες ἀνάμνησεις τῆς μαθητι-
κῆς μας ζωῆς. Καθένας—καὶ καθεμιά— εἶναι ἐλευ-
θερος νὰ γράψῃ ὅ,τι θέλει ὑπὸ τύπον ἀγγελίας μέσα
στὰ μαθητικὰ ἔθρια βέβαια, καὶ νὰ μᾶς τὸ στείλῃ.
Ἐδῶ θὰ δημοσιεῦεται. Καὶ τονίζομε : αὐτὴ ἡ σελί-
δα εἶναι ἀνοικτὴ στὸν καθένα ἀναγνώστη. Ὅ,τι καὶ
νὰ στέλῃ θὰ δημοσιεῦεται.

Αὐτὸς ποῦ θέλει νὰ γράψῃ σ' αὐτὴ τὴ σελίδα
πρέπει νὰ πάρῃ ἀπαραιτῆτως ἓνα ψευδώνυμο, καὶ μ'
αὐτὸ θὰ ὑπογράψῃ στὶς «λογομαχίες». Γιὰ νὰ ἐγκρι-
θῇ τὸ ψευδώνυμο πρέπει νὰ συνοδεῦεται μὲ 2 δρχ.
Γιὰ νὰ περιορισθῇ λίγο ὁ ὄγκος τῶν λογομαχιῶν ποῦ
θὰ λαβαίνωμε, θεωροῦμε σκόπιμο νὰ σᾶς ποῦμε πῶς
μπορεῖτε νὰ γράφετε μέχρι 40 λέξεις. Οἱ 25 πρέπει
νὰ συνοδεύονται μὲ 1 δραχμὴ, οἱ ἄνω τῶν 25 μὲ 2
δρχ. (Αὐτὰ στέλλονται καὶ εἰς γραμματόσημα).

Ἐμπρὸς λοιπὸν ἀγαπητοὶ μας φίλοι. Αὐτὴ ἡ
σελίδα εἶναι δική σας. Θὰ σᾶς εἶναι μιὰ ζωντανὴ
ἀνάμνηση τῆς ὠραιότερης περιόδου τῆς ζωῆς. Ἀφί-
στε τὸ καλαμποῦρι, τὸ πείραγμα, τὸ πνεῦμα νὰ ξεχυ-
θῇ ἀπὸ δῶ. **Γίνετε ὅλοι λογομάχοι.**

Ἀρχίζομε :

Προσχωρῶντας στὴ Λογομαχόστηλῃ μ' ἔβη μου
τὴν καρδιά, χαιρετῶ ἔλους. Ἡ στήλῃ αὐτὴ ἔλειψε
πολὺ ἀπ' τὸ ἀγαπημένο μας περιοδικό. Χρειαζόταν
ἀπὸ καιρὸ. Θὰ μᾶς ἀφήσῃ τίς πιδ καλὰς ἀναμνήσεις.
Προσχωρεῖστε καὶ σεις ὅλοι φίλοι μου. Θὰ κάμωμε
μεγάλον ἀγῶνα. Νὰ δοῦμε ποῖος θὰ ἐγῆ νικητῆς.

Προσκαλῶ ὁποιοῦνδήποτε στὰ μακμαρένια ἀλώνια
τῆς Λογομαχόστηλῆς. Κανεὶς μέχρι τώρα δὲν νί-
κησε. Καὶ ρωτῶ : Θὰ βρεθῇ κανεὶς ; Ὅποιος θέλει
ἄς δοκιμάσῃ !

Ἀνίκητος.

Αἶ εεε ! Ρέ εεε ! Μπάμ—μπούμ ! Δὲν τὰ μάθετε ;
Τρεχάλα μπαίνω στὴ Λογομαχόστηλῃ, μὲ πολλὴ
φασαρία ! Παίρω τὰ σύνεργά μου καὶ τὰ ἐγκαταστή-
νω ἐδῶ. Ἀλλοίμονο σ' αὐτὸν ποῦ θὰ βρεθῇ νὰ μὲ
πειράξῃ. Θὰ πάῃ κατ' εὐθείαν κλωτσοπατινάδα ἀπὸ
κεῖ ποῦρθε.

Πειρακτῆρι

Ἐγκρίνονται τὰ ψευδώνυμα **Ἀνίκητος** καὶ
Πειρακτῆρι.

Γιὰ νὰ ἐγκριθῇ ἓνα ψευδώνυμο πρέπει νὰ μᾶς
γράφετε καὶ τὸ πραγματικὸ ὀνοματεπώνυμο τὸ ὁποῖο
θὰ τηροῦμε ἀπολύτως μυστικῶς.

ΜΑΘΗΜΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ 1^ο

ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ.

Συλλαβισμός ως γνωστό είναι ο χωρισμός της λέξεως στίς συλλαβές της. Για να μπορούμε να χωρίζουμε χωρίς λάθος τις λέξεις σέ συλλαβές πρέπει να έχωμε υπ' ὄψιν μας τὰ ἑξῆς :

1) "Όταν ἔχωμε ἓνα σύμφωνο. Πηγαίνει μετὸ ἐπόμενο φωνήεν ἢ δίφθογγο π. χ. λό—γος, ἀ—κού—ω. Εὐ—γε—νής. Τὰ φωνήεντα ἢ δίφθογγοι συλλαβίζονται ξεχωριστὰ π. χ. ἀ—ε—τός, οἰ—κί—α, ἀ—νω.

2) "Όταν ἔχωμε δύο σύμφωνα. α) ὅμοια: Χωρίζονται. Π. χ γεν—ναῖ—ος, ἄγ—γε—λος, ἄμ—μος, ἀλ—λά, θά—λασ—σα, θύ—ελ—λα κ.τ.λ.

β) Ἄνόμοια. Πηγαίνουν καὶ τὰ δύο μετὸ ἐπόμενο φωνήεν, ἂν ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ σύμφωνα ἀρχίζει λέξις Ἑλληνική (ξενόγλωσση λέξις δὲν λαμβάνεται υπ' ὄψιν) π. χ. κό—σμος (ἀπὸ σμ ἀρχίζει λέξις, σμήνος) κρύ—πτω (ἀπὸ πτ ἀρχίζει λέξις, γράφω) ἀ—σπίς (σπου—δή) ἀ—κτίς (κτῆμα) ὄ—πλον (πλοῖον) ἐ—σθής (σθένος) ἀ—μνός (μνήμα)

Χωρίζονται, καὶ πηγαίνει τὸ ἓνα στή μιὰ μεριά καὶ τὸ ἄλλο στήν ἄλλη ὅταν ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ δὲν ἀρχίζει λέξις Ἑλληνική π. χ. ἄν—θος (διότι ἀπὸ νθ δὲν ἀρχίζει λέξις Ἑλληνική) ἀ—δελ—φός (ἀπὸ λφ, δὲν ἀρχίζει λέξις ἑλληνική) ἄρ—μα, Σαπ—φώ, Βάκ—χος, ἄρ—τος, ἄμ—πε—λος, μάν—τις, ἐν—τε—ρον.

γ) Ἐξαιρέση ἔχομε στὰ συμπλέγματα, κ, γ, χ, π, β, φ, τ, δ, θ + μ ἢ ν (οὐρ, χεῖλ. ὀδοντ. σὺν μ ἢ ν) δηλ. κμ, κν, γμ, γν, χμ, χν, πν, βν, φν, τν, δμ, δν, θμ, θν, τὰ ὅποια δὲν χωρίζονται ἂν καὶ δὲν ἀρχίζει ἀπὸ ὅλα τὰ συμπλέγματα αὐτὰ λέξις Ἑλληνική π. χ. ἀ—κμή, πρᾶ—γμα, δρα—χμή, δά—φνη, φά—τνη, βα—θμός, ἀ—γνός, παῖ—γνιον, τέ—κνον, λι—κνίζω, ἔχι—δνα, δά—φνη, ἔ—θνος, πυ—θμήν, αἰ—φνης κτλ.

3) "Όταν ἔχωμε τρία σύμφωνα. Πηγαίνουν καὶ τὰ τρία μαζί, ὅταν ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα ἀρχίζει λέξις Ἑλληνική π. χ. ἐ—χθρός (διότι ἀπὸ χθ ἀρχίζει λέξις, χθές) ὄ—σφρη—σις, (διότι ἀπὸ σφ ἀρχίζει λέξις, σφάλλω) ἀ—στρα—πή (διότι ἀπὸ στ ἀρχίζει λέξις, στρατός, χωρίζονται ὅμως καὶ πηγαίνει τὸ πρῶτο στή μιὰ μεριά καὶ τὰ ἄλλα δύο στήν ἄλλη, ὅταν ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα δὲν ὑπάρχει λέξις Ἑλληνική π. χ. ἄρ—κτος (διότι ἀπὸ —ρκ, δὲν ἀρχίζει λέξις, ἄν—θρωπος (διότι ἀπὸ νθ δὲν ἀρχίζει λέξις) ἄρ—θρον, πορ—θμός δέν—δρον, ἄν—τρον.

4) Οἱ σύνθετες λέξεις χωρίζονται στὰ συνθετικά τους π. χ. προ—λο—γος, προσ—φέ—ρω (πρὸς + φέρω) συν—η—γο—ρος, (ὄχι συ—νη—γο—ρος) παν—η—γυ—ρίς, δυσ—κο—λος

ἐκ—λέ—γω, Ἑλ—λησ—πον—τος (Ἑλλης + πόντος) ὤσ—περ., προσ—τρέχω, ἐγ—κρα—τής (ἐν—κρατῶ) προσ—δί—δω—μι, συν—ο—μι—λῶ (ὄχι συ—νο—μι—λῶ) ἄν—ω—μα—λος, ὀ—περ—ο—χή, προσ—ο—χή, παν—α—γνος.

"Όταν ὁμοίως στή σύνθεση ἔχει γίνεαι ἔκθλιψη, τότε ὁ χωρισμός γίνεται, σὰ νὰ μὴν εἶναι καθόλου ἢ λέξις σύνθετος καὶ σύμφωνα μετὸς παραπάνω (1, 2, 3) κανόνες τοῦ συλλαβισμοῦ π. χ. πα—ρέ—χω (ὄχι παρ—έ—χω, διότι ἔγινε ἔκθλιψις παρ' ἔχω) ἐ—περ—χο—μαι (ὄχι ἐπ—ερ—χο—μαι διότι ἔγινε ἔκθλιψις ἐπ' ἔρχομαι) ἀ—πε—φοί—τη—σα (διότι ἔγινε ἔκθλιψις ἀπ' ἐφοίτησα) ἀ—φο—μοι—ῶ πρῶ—τα—γῶ—νι—στής, πα—ρ' ἐ—μοῦ, δι—έ—τρε—ξε, ἐ—φεύ—ρε—σις, ἄν—θυ—πο—λο—χα—γός, κα—τα—γῶ—γῆ, φι—λάν—θρω—πος.

ΣΠ. ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗΣ

Καθηγητὴς Β'. Γυμν. Ἄρρ. Χανίων.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥΣ κ. κ. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΑΣ

Σᾶς παρακαλοῦμεν θερμῶς νὰ μᾶς ὀρίσητε ἓνα ἢ δύο μαθητὰς ἢ μαθητρίαις ἀπὸ τὰς μεγάλας τάξεις, ὡς ἀνταποκριτὰς τοῦ περιοδικοῦ εἰς τὸ Γυμνάσιόν σας, εἰς τοὺς ὁποίους νὰ στέλλωμεν τὰ φύλλα καὶ οἱ ὅποιοι νὰ φροντίζουν διὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ περιοδικοῦ εἰς ὅλας τὰς τάξεις. Ἀπευθυνόμεθα εἰς ὑμᾶς διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τυχόν παρεξηγήσεις, ὅπως ἔγινε κατὰ τὸ παρελθόν καὶ διὰ νὰ ὀρισθοῦν οἱ καλύτεροὶ καὶ προθυμότεροὶ μαθηταί, τοὺς ὁποίους σεις γνωρίζετε. Οἱ ἀνταποκριταὶ πρέπει νὰ παρακολουθοῦν ὅλην τὴν κίνησιν τῶν Γυμνασίων τους καὶ νὰ μᾶς στέλλουν συχνὰ ἀνταποκρίσεις πρὸς δημοσίευσιν, κάθε προοδευτικῆς καλλιτεχνικῆς ἀθλητικῆς κ.λ.π., κινήσεως τοῦ Γυμνασίου. Πρὸς τούτους ἀναμένομεν τὴν σύστασιν τοῦ περιοδικοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς σας ὡς καταλλήλου μαθητικοῦ ἀναγνώσματος καὶ μοναδικοῦ μαθητικοῦ βήματος, μετὴν προτροπῆν ὅπως μᾶς ἀποστέλλουν πάντοτε ἐκλεκτὰς συνεργασίας καὶ μελέτας πρὸς δημοσίευσιν. Ἀναμένομεν ἀκόμη καὶ τὴν ἰδικὴν σας πολῦτιμον συνεργασίαν, ὡς καὶ τῶν κ. κ. καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου σας ἐπὶ παντός διαφωτιστικοῦ θέματος πρὸς πλουτισμὸν τῶν γνώσεων ὅλων τῶν μαθητῶν καὶ διευκόλυνσιν τοῦ μαθητικοῦ τῶν ἔργου.

ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΜΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Οι χαλύβδινες μηχανές τῶν Γερμανῶν σκοποῦσαν τὸν θάνατο καὶ μαζί τὸν πανικό. Πότε—πότε κανέναν φαντάρους πληγωμένος μὴν μπορώντας νὰ ξεφύγει, προσπαθοῦσε κάπου νὰ κρυφτῆ, γιὰ νὰ κατορθώσῃ τὸ γυρισμὸ στὸ χωριὸ του, στοὺς δικούς του, στὴ μάνα του... Ἔτσι καὶ ὁ Στάθης ἀπὸ τὴ στιγμή πού ἀπονο τὸ ἐχθρικό βόλι τὸν πλήγωσε στὸ στήθος, μέχρι τὴ στιγμή πούρθε δῶ καὶ κρύφθηκε καὶ μέχρι τώρα πού ψυχορραγεὶ πονεμένα ἕνα ἔχει στὸ νοῦ του: Τὴ μάνα του! Τὴ μάνα του πού τὸν περιμένει στὰ Χανιά, τὴν μάνα του πού ποῖς ξέρει πόσες δραδυὲς θάχε ξενοχτίσει παρακαλώντας τὸ Θεὸ γιὰ τὰ παιδιὰ της—γι' αὐτὸν καὶ γιὰ τὸν Γιώργο τὸν ἀδελφὸ του. Τὴ μάνα του πού ἴσως αὐτὴ τὴ στιγμή νὰ παραληροῦσε ἀπὸ τὸ πυρετὸ τοῦ πόνου της, καλώντας τον κοντὰ της. Τὴν μάνα του πού μπορεῖ νάχε γείρει στὸ κρεβάτι τοῦ θανάτου, μόνη κι' ἔρημη, μακρὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ της. Πῶς μέσα στὸ θολομένο του μυαλό, τὴν ἔβλεπε... Κοντὴ, ἀδύνατη, σκελετωμένη, μὲ τὰ δάσπρα της μαλλιὰ πλεγμένα σκοτισίδες, Ἐβλεπε ἀκόμη τὶς ρυτίδες πού ἀυλακώνουν τὸ χλωμὸ πρόσωπό της, τὰ κοκκαλιάρικα χέρια της νὰ τὸν χαϊδεύουν. Τοῦ φάνηκε, ἀκόμη, πῶς, ναί, ἔστειλε μπροστὰ του, ὅπως ἀκριβῶς τὴ στιγμή τοῦ χωρισμοῦ. Νὰ τὸν ἀγκαλιάζῃ μαζί μὲ τὸν Γιώργο τὸν μικρότερό του ἀδελφὸ, νὰ τοὺς φιλή!.. Αἰσθάνοταν τὴν ἀνάσα της, ἔνοιωθε τὴ ζεστασιά της ἀγκαλιάς της, ἔβλεπε ἀπ' τὰ καθουλωμένα της μάτια τὰ δάκρυα νὰ τρέχουν κι' ἄκουε τὴ φωνή της: «Στὸ καλὸ παιδιὰ μου... Νὰ τιμῆσετε τὴ πατρίδα... Στὸ καλὸ... Στάθη... Γιώργο». Ἐνοιωθε τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὸν ἀδελφὸ του μέσ' ἀπ' τὸ καρδί νὰ τὴν κυττοῦν γιὰ στερνὴ φορά, τὴν εἶδε μικρὸσωμη εἰς τὴν ἀποθάθρα τοῦ λιμανιοῦ τῆς Σούδας νὰ τοὺς κυττάζει, νὰ κουνᾷ τὸ μανδύλακι της, ἔπειτα νὰ σφουγγίζῃ τὰ δάκρυα της καὶ σιγὰ—σιγὰ νὰ χάνεται μέσ' στὴν ὀμίχλη τῆς ἀποστάσεως. Ὁ καιρὸς πέρασε γοργά. Τὸν ἀδελφὸ του τὸν ἔχασε, ποῖς ξέρει πού θὰ κείτεται τὸ κουφάρι του.. Αὐτὸς πληγώθηκε θανάσιμα. Σίγουρα ἔπρεπε νάχε πεθάνει. Μόνο ὁ πόθος νὰ ξαναδῆ τὴ μάνα του τοῦδινε ἀκόμη ζωὴ. Περιμένε μήπως τυχαῖα περνοῦσε κανεὶς δικός μας, νὰ τοῦ ἐμπιστευόταν τὴν μανούλα του κι' ἔπειτα ἄς πέθαινε. Πόση ἀνάγκη εἶχε ἀκόμη ἢ μανούλα του! Ἦξερε, ὁ καημένος ὁ Στάθης πῶς τώρα τὰ σκυλιὰ θάφταναν κι' ἐκεῖ κάτω. Ἐξήφνου τοῦ φάνηκε πῶς κάποιον φύλλωμα κουνήθηκε. Κύταξε δῦσπιτα καὶ μελαγχολικά. Ἡ πληγὴ του δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ κινηθῆ. Σὲ λίγο ἢ μακρυνῆ αὐτὴ ἑλληνικὴ γωνιά θὰ δεχόταν τὸ κουφάρι του, τὸ πληγωμένο. Ἄλλ' ὁ θόρυβος ἐξακολούθησε. Ἄνοιξε μὲ κόπο πάλι τὰ μάτια του καὶ κύταξε πρὸς τὰ κει. Ἐνας δικός μας πληγωμένος κι' αὐτὸς θανάσιμα, σερνόταν μὲ κόπο, ἀργὰ—ἀργὰ. Πίσω του ἄφηνε μιὰ κόκκινη λουρίδα. Τὸ κεφάλι του ἦταν πλημμυρισμένο στὸ αἷμα. Σὲ λίγο σταμάτησε. Δὲν εἶχε ἄλλες δυνάμεις. Κρατοῦσε σφικτὰ κλεισμένη τὴν δεξιὰ του παλάμη σὰν νὰ κρυβε

ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Εἶσαι νησι ἠρωϊκὸ μὲ αἷμα ποιοσμένο
Εἶσαι νησι πού λούζεται εἰς σὲ νερ' ἁγιασμένο

Εἶσαι νησι πού λέγεται, Κρήτη ἀνδρειωμένη,
Εἶσαι διαμάντι ἀληθινὸ στὸ πέλαγος λουσομένη

Ὁ ἥλιος ὅταν πρωτόβγῃ ἐσὲ πρωτοχαϊδεύει
κι' ἢ θάλασσα περήφανη γιὰ σένα γαληνεύει.

Εἶν' ἕνα ὄνομα γλυκὸ γραμμένο σ' ἱστορίες
πού δὲν θὰ σβύσουν βέβαια τοῦ χρόνου οἱ πορεῖες

Δὲν ἔχεις ἴμαλά τ' καὶ ποταμούς μεγάλους
μὰ ἔχεις τέκν' ἀτρόμητα πού δὲν φοβούνται σά-
[λους

Οἱ κέδροι δὲν ἐφύτρωσαν εἰς τὸ πτωχὸ σου χῶμα
φύτρωσαν δάφνες καὶ μυρτιές γιὰ τῶν ἠρώων
[στρώμα

Εἶσαι νησι πολιτισμοῦ κι' ἔχεις πολλὰ σημάδια
πῶς εἶσαι μάνα τοῦ φωτὸς καὶ φῶς εἰς τὰ σκο-
[τάδια

Τὰ ἴχνη τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Κνωσσὸ εἶν' ἀ-
[κόμη

καὶ ἔπαθλον ἠρωϊσμοῦ τ' Ἀρκάδι στεφανώνει,

Τ' Ἀρκάδι πού τὸ τίναξαν ψηλὰ εἰς τὸν ἀγέρα
καὶ δὲν ἀντίκρουσε γερὸ τῆς λευτεριάς τὴν μέρα

Μὰ θᾶναι πάντα ἀθάνατο κι' ἄς εἶνα ἐρειπωμένο
καὶ θᾶχῃ πάντα θέλητρα καὶ θᾶναι δοξασμένο

ΣΤΕΛΛΑ ΚΑΚΑΤΣΑΚΗ

Τάξις Ε'

Γυμνάσιον Βάμου

μέσα του κάτι πολὺ τιμω. Σὲ λίγο τὸ ἄνοιξε.. Μιὰ μικροῦτσικη φωτογραφία φάνηκε. Τὴν ἤφερε στὰ χεῖλη του ἀργὰ—ἀργὰ. Τὴ φίλησε... Κι' ἔπειτα καθὺς τὰ δάκρυα του ἔτῃν ἔβρεχαν ἔγειρε τὸ κεφάλι ξαναφέροντας τὴ φωτογραφία στὰ χεῖλη... Ὁ Στάθης δρισκόταν πρὸς πέρα λίγο. Μ' ὄλο πού οἱ δυνάμεις του εἶχαν ἐξαντληθεῖ σήκωσε τὸ κεφάλι παραξενεμένος. Κατόπιν σούρθηκε κι' ἔφτασε δίπλα στὸν ἄλλο. Αὐτὸς φαίνεται δὲν τὸ κατάλαβε. Κύταξε πάλι ὁ Στάθης τὴ φωτογραφία. Αὐτὴ τὴ φορά δὲν κρατήθηκε. Μπροστὰ του ὁ ἄλλος εἶχε τὴ φωτογραφία τῆς μάνας του, τῆς μάνας τοῦ Στάθη! Γιώργο... Ἀδέρφι μου... Φώναξε ὁ Στάθης. «Στάθη» μουρμούρισε κι' ὁ ἄλλος. Τὰ σιωπηλὰ δένδρα ἐγειραν λυπητερὰ τὸ φύλλωμα, συγκινημένα ἀπ' τὸ δρᾶμα πού ὑπῆρξαν μοναδικοὶ μάρτυρες του, καθὼς ἔβλεπαν κάτω ἀγκαλιασμένα τὰ δυὸ ἀδέρφια πού ξαναβρέθηκαν γιὰ νὰ πετάξουν μαζί πρὸς τὰ οὐράνια—θπου τὰ περίμενε τώρα καὶ δυὸ ὄρες ἢ ψυχὴ τῆς μανούλας του, μοιραζόμενοι τὸν πόνο τους ὁ ἕνας μὲς' στὴν ἀγκαλιάς τοῦ ἄλλου τὴ θέρη...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Γ. ΡΩΜΑΝΙΑΣ

Τάξις Ε'. Ἐμπορικὴ Σχολὴ Χανίων.

ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ ΚΑΡΑΒΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ (Ζβ' Πρακτ. Β. Γ. Χ.)

ΜΕΡΟΣ Α'

Ἄλκοολισμὸν ὀνομάζομεν τὸν ἐθισμὸν πρὸς τὴν αἰθυλικὴν ἀλκοόλην (1), ἣτις περιέχεται εἰς ποσότητας ποικιλοῦσας εἰς τὰ διάφορα οἴνο-πνευματώδη ποτὰ π. χ. Ζύθος 3—4 ο), Οἶνος 10—25 ο), Λικέρ 25—50 ο).

I. ΙΣΤΟΡΙΑ

Ἀπὸ παλαιστάτης ἐποχῆς, ἂν ἀνατρέξωμεν, θὰ εὕρωμεν ἴχνη οἴνου καὶ ζύθου. Οἶνον κατεσκεύαζον οἱ Κινέζοι ἀπὸ ἄρουραν καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ ρίζας. Καὶ εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα ὁ οἶνος ἐπαιξεν μεγάλον ρόλον. Ἰδιαιτέρως ἐξετιμᾶτο ἢ εὐφρογικὴ ἰδιότης δηλ. ἢ ἐλάφρυνσις τοῦ πνεύματος ἀπὸ τῶν βαρῶν του καὶ ἢ ἀνάπαυσις ἣτις δίδουσα δυνάμεις εἰς τὸν κεκμηκότα ἐγκέφαλον, τοῦ ἐπέτρεπεν νὰ λειτουργήσῃ καλῶς. Πολλάκις εἰς συμπόσια κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς μέθης, ἐλύοντο τὰ μεγαλύτερα φυλοσοφικὰ προβλήματα.

Παρ' ὅλα ταῦτα ἀρκετοὶ φιλόσοφοι ὅπως ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Πυθαγόρας κ. ἄ. ἔτρεφον καταφρόνησιν πρὸς τοὺς μεθυσκομένους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔλειπεν κάθε αἰσθημα ἀνθρωπισμοῦ.

Ἡ Ἱατρικὴ ἀπὸ ἀρχαιστάτων χρόνων εἶχε μελετήσει τὰ παθολογικὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως τῶν οἴνοπνευματωδῶν.

Ὁ Ἱπποκράτης δίδει λαμπρὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ τρομώδους παραληρήματος (ἐπιδημιῶν Βιβλ. Γ') μιᾶς ἐκ τῶν κακῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀλκοολισμοῦ.

Οἱ Χριστιανοὶ ἀγόμενοι ἀπὸ τὴν ἐγκράτειαν τῆς ὀρησκείας ἀπέχον μᾶλλον τῆς χρήσεως τῶν ποτῶν. Τούναντίον ἐγένετο πολὺ μεγάλη χρῆσις κατὰ τὸν μεσαίωνα. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους μόνος ὅστις εἶχεν ἀναλάβει ἀντιαλκολικὸν ἀγῶνα ἦτο ὁ Νορβηγὸς Βασιλεὺς SVERRIN (1184—1202). Κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα αὐξάνουν οἱ ἀντιαλκολισταί.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων ἀντιαλκολιστῶν σπουδαίωτεροι εἶναι οἱ Γεώργιος ὁ Β' τοῦ Ἀννοβέρου, βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, καὶ ὁ Κάρολος 1Β' τῆς Σουηδίας, οἱ ὁποῖοι προσεπάθησαν διὰ νόμου νὰ περιορίσουν τὴν μάστιγα αὐτὴν τῆς ἀνθρωπότητος.

II. ΙΑΤΡΙΚΗ

Ἱατρικῶς: Ἄλκοολισμὸν ὀνομάζομεν τὰς διαφόρους ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ βλάβας αἰτινες ἐπέρχονται ἐκ τῆς παρατεταμένης

(1) Αἰθυλικὴν ἀλκοόλην ὀνομάζομεν τὸ οἰνόπνευμα κατὰ διεθνή ὀνομασίαν καλεῖται αἰθανόλη. Εἶναι ὄργανικὴ ἔνωσις τοῦ τύπου C₂H₅OH

χρήσεως περιεχόντων ἀλκοόλην οἴνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Αἶ ὡς ἄνω βλάβαι, ὡς κατωτέρω θὰ ἐξετασθῶν, εἶναι ποικίλαι δυνάμεναι νὰ χαρακτηρισθῶν ὡς χρονία δηλητηρίασις ἐξ ἀλκοόλης. Ἡ χρονία αὕτη δηλητηρίασις εἶναι διάφορος τῆς ὀξείας δηλητηρίασεως δηλ. τῆς εἰς ὀλίγον χρονικὸν διάστημα ἐπιδράσεως μεγάλης ποσότητος οἴνοπνεύματος, ἣτις εἶναι γνωστὴ ὡς μέθη, τοῦτέστιν ἢ εἰς μερικὸν βαθμὸν νάρκωσις τῶν διαφόρων νευρικῶν κέντρων τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὄργανικαὶ βλάβαι ἐκ τῆς παρατεταμένης χρήσεως τοῦ οἴνοπνεύματος.

Αἶ προκαλοῦμεναι ὀργανικαὶ βλάβαι ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ ποικίλου ἀναλόγως τῆς εὐπαθείας τῶν διαφόρων ἀτόμων. Συνήθης βλάβη εἶναι ἡ λιποσαρκία.

Ἄλλαι βλάβαι προκαλοῦμεναι ἐκ τοῦ οἴνοπνεύματος εἶναι:

Ἐπὶ τοῦ ἥπατος: Κατασιρέφει βαθμιαίως τὸ ἥπατικὸν κύτταρον καὶ τέλος ἐπέρχεται ἡ ἥπατικὴ κίρρωσις.

Ἡ νόσος αὕτη δὲν ἔχει ἐξακριβωθῆ ἐὰν προκαλεῖται ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ οἰνόπνευμα ἢ ἀπὸ κάποιοιαν τοξίνην ὀφειλομένην εἰς γαστρικὰς ἀνωμαλίας ἢ ὅποια δρᾷ ἐπὶ τοῦ ἥπατος.

Ἐπὶ τῆς καρδίας: Προκαλεῖ λιπώδη ἐκφύλισιν τοῦ καρδιακοῦ μυός.

Ἐπὶ τῶν ἀγγείων: Προκαλεῖ σκληρύνσεις καὶ δὴ τῶν μικρῶν ἀγγείων, εἰς ἃς ὀφείλονται ρήξεις τούτων.

Ἐπὶ τῶν νεφρῶν: Προκαλεῖ λιπώδη ἐκφύλισιν τοῦ νεφρικοῦ παρεγχύματος.

Ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ ἰστοῦ: Εἰς τὸ Κεντρικὸν νευρικὸν σύστημα ἐπιφέρει ἀτροφικὰς ἀλλοιώσεις εἰς δὲ τὸ περιφερειακὸν προκαλεῖ νευρίτιδας.

Ἐπὶ τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ὀργανισμοῦ: Ἐλαττώνει τὴν ἀντίστασιν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τὸν καθιστᾷ εὐπρόσβλητον εἰς τὰς διαφόρους νόσους, ἰδίως δὲ εἰς τὰς λοιμώδεις καὶ δὴ εἰς τὴν πνευμονίαν.

Ὡς πρὸς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀλκοολισμοῦ ἐπὶ τῆς φυματιώσεως θνητότητος αἱ γενόμεναι πολυάριθμοι παρατηρήσεις δὲν συμφωνοῦσι. Συγγραφεῖς τινὲς ἰσχυρίζονται ὅτι αὕτη εἶναι λίαν ὑψηλὴ, ἄλλοι ὅτι εἶναι λίαν μικρὰ ἢ τοιαύτη αὐξήσις καὶ ἕτεροι ὅτι ἡ θνησιμότης τῶν ἀλκοολικῶν ἐκ φυματιώσεως εἶναι ἴση μὲ τὴν μὴ τοιαύτην.

Ἐτέρα σημαντικώτατη ὀργανικὴ βλάβη εἶναι ἡ προσβολὴ τοῦ ἐγκεφάλου. Εἶναι ἀποδειγμένον ὅτι ἀπαιτεῖται βαθμὸς τις ἐσωτερικῆς προδιαθέσεως, ἢνα ἡ τοξικὴ δρᾷσις τοῦ οἴνοπνεύματος ἐπεκταθῆ εἰς τὸν ἐγκέφαλον.

Ὅσο δὲ ὁ βαθμὸς τῆς τοιαύτης προδιαθέσεως εἶναι μεγαλύτερος τοσούτω εὐκολώτερον δύναται νὰ

επέβη η έγκεφαλική βλάβη εξ οίνοπνεύματος.

Αποτέλεσμα τής οργανικής ταύτης βλάβης του έγκεφάλου είναι η εμφάνισις τών ποικιλιωτάτων ψυχικών διαταραχών.

III. ΨΥΧΙΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΑΙ ΤΑΡΑΧΑΙ

Σπουδαιότεραι άκόμη τών οργανικών βλαβών είναι αί ψυχικαί τοιαύται, κατά τήν γνώμην μου τουλάχιστον. Αί βλάβαι αύται όνομάζονται άλκοολικαί φρενοβλάβηαι.

Τοιαύται ψυχικαί διαταραχαί έμφανιζόμεναι εις τούς άλκοολικούς είναι αί εξής:

1. Διανοητική σύγχυσις:

2. Άλκοολική έπιληψία:

Αύτη δύναται να είναι ή κατ' εϋθειαν εκδήλωσις χρονιας δηλητηριάσεως δι' οίνοπνεύματος ή να είναι έμμεσοι επιδράσεις ως π. χ. συνεπεία τής προκαλουμένης άλκοολικής παχυμηνιγγίτιδος ή αρτηριοσκληρώσεως. Αύται δέν διαφέρουσι τής συνήθους έπιληψίας.

3. Τρομώδες παραλήρημα:

Αύτη ή φρενοβλάβεια είναι ή σπουδαιότερα και συχνοτέρα μεταξύ τών όξειών άλκοολικών φρενοβλαβειών.

Μας είναι άγνωστος άκόμη ό τρόπος τής παραγωγής του, πάντως όμως σχεδόν άπαραίτητος όρος είναι ή επί πολύ χρονικόν διάστημα κατάχρησις τών οίνοπνευματωδών ποτών.

Πρόδρομα συμπτώματα τής νόσου ταύτης είναι άπνία, διέγερσις τις, έλαφραί παραληρητικαί καταστάσεις ή και ένίοτε έπιληπτικαί προσβολαί.

Τό τρομώδες παραλήρημα ένίοτε προσβάλλει τό άτομον άποτόμως και ένώ τουτο εύρίσκεται έν πλήρη ευεξία άφου όμως προηγηθώσι—ώς επί τό πλείστον—τά άνωτέρω πρόδρομα συμπτώματα.

Πολλάκις διά να προκληθ ή τό τρομώδες παραλήρημα χρησιμεύουσι διάφοροι λοιμώδεις νόσοι, πνευμονία, πεπτικαί διαταραχαί, τυχόν τραυματισμοί κ. λ. π.

Τά κύρια συμπτώματα του τρομώδους παραληρήματος είναι:

Πλήρης έλλειψις προσανατολισμού χώρου και χρόνου ένώ διατηρείται ή συνείδησις τής προσωπικότητος του ατόμου, παραισθήσεις και ιδίως ψευδαισθήσεις, ως επί τό πολύ τής όράσεως και τής άφής. Οί πάσχοντες βλέπουσι διάφορα φαντάσματα έν ζωηρά κινήσει π. χ. μύς, μικρούς, μέλανας ανθρώπους, νημάτια κ. ά., ό πάσχων είναι εύρισκόμενος έν κινητική διεγέρσει άπασχολούμενος ζωηρώς πρός τόν φανταστικόν κόσμον οστις αντιπαρέρχεται πρός τών όφθαλμών του έν τή καταστάσει ταύτη, είναι θιαστικός, άπρόσεκτος, εύκολος πρός ύποβολάς και εύμετάβλητος εις τήν ψυχικήν διάθεσιν ήτις άλλοτε δεικνύει μελαγχολίαν και άλλοτε ευθυμίαν και φόβον αναλόγως του περιεχομένου τών ψευδαισθητικών εικόνων.

Παρατηρείται έπίσης έντονος έρυθρότης του όέρματος συγχρόνως και τρόμος, βραδέος ρυθμού, τών

άκρων, γλώσσης, χειλέων και ένίοτε του όλου σώματος.

4. Διφομανία:

Διφομανία καλείται ή περιοδική τάσις πρός πόσιν

Οί διφομανείς αισθάνονται αναπόδραστον ανάγκην πρός πόσιν οίνοπνευματωδών ποτών. Εις τήν ανάγκην ταύτην ούδεμίαν αντίστασιν δύναται να άντιτάξουν τά τοιαύτα άτομα. Παύουσι δέ όταν πλέον ύποπέσωσιν εις πλήρη εξάντλησιν μεθ' ό άφου συνέλθωσι δι' ύπνου και αναπαύσεως επανέρχονται πάλιν μετά τής αούτης μανίας εις τό ποτόν.

Εις τάς πλείονας περιπτώσεις τών διφομανών, ή διφομανία έμφανίζεται κατά τήν διάρκειαν ένός όξειος νευρασθενικού δυσθυμικού παροξυσμού με τάσιν πρός άνάληψιν περιοδικήν.

Η διφομανία άπαντά μόνον επί βεβαρημένων έγκεφάλων.

Επί τών γνησίων διφομανών ή πρός ίασιν έλπίς είναι έλαχίστη. Άλλη ψυχική βλάβη είναι ή άρσις του νευρολογικού τόνου πρός τά έξωτερικά έρεθίσματα, ής αποτελέσματα είναι αί αίφνίδιαι μεταπτώσεις τών συναισθημάτων τών ατόμων τούτων.

Γενικώτερον εις άπαντας τούς άλκοολικούς παρατηρείται έλάττωσις τών πνευματικών δυνάμεων τής αντιλήψεως, τής κρίσεως, του ένδιαφέροντος πρός τά περίξ γενόμενα Έπέρχεται ταχεία κόπωσις, αστάθεια χαρακτήρος και θαθεια βλάβη τής μνήμης, έλαττούται ή δύναμις τής θελήσεως, άμβλύνεται ή λεπτότης τω αισθημάτων μέχρις άπαθείας εξικνουμένης τής ως άνω καταστάσεως εις πλήρη διανοητικήν έκμηδενισιν καλουμένην Άλκοολικήν άνοιαν.

(Τό Βον μέρος εις τό προσεχές τεύχος)

III ΠΡΕΜΙΕΡΑ

Και πάλι ύστερα από διακοπή τεσσάρων μηνών βλέπει τό φώς τής δημοσιότητος τό πρώτο φύλλο του αγαπημένου μας περιοδικού. Δειλά, αρχίζει να ξεπροβάλλη κάθε φύλλο και μαζί μ' αυτό κάθε νέος συνεργάτης που φιλοδοξεί να γίνη πιδό μεγάλος κι άπ' άπ' τόν Παλαμά ή τόν Παπαδιαμάντη. Δειλά και φοβισμένα γιατί πάντα κάθε αρχή είναι δύσκολη. Μοιάζει θά λέγαμε με τήν πρεμιέρα ένός θεάτρου. Πάντα κάθε συνεργάτης που γράφει στο πρώτο φύλλο είναι λίγο επιφυλακτικός, διότι ξέρει ότι θά διαβασθ ή—κατά κανόνα—άπό αυστηρούς κριτάς, οι όποιοι πρέπει να γίνουν φανατικοί ύποστηρικταί του. Για τουτο τό πρώτο φύλλο είναι ένας πρόλογος, μία εισαγωγή, ή αρχή τής γνωριμίας καλύτερα, που θά ένώνση, κάθε σελίδα με τούς αναγνώστας της. Περιοριζόμεθα λοιπόν τώρα εις τήν γνωριμία και έλπίζομε να βρούμε θερμούς ύποστηρικτάς για να συνεχίσωμε τή βαρειά κληρονομία τών περασμένων χρόνων..

ΜΑΝΩΛΗΣ Β. ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ

Η6'.

ΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΜΑΣ

Ἡ «Μαθ. Ἠχώ» καθιερώνει ἐφέτος ἀπὸ τοῦ πρώτου της τεύχους διαγωνισμοὺς γιὰ ὄλους μικροὺς καὶ μεγάλους, διαγωνισμοὺς πνευματικούς καὶ ἐγκυκλοπαιδικούς. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν πιστεύομε νὰ ἐπικοινωνήσωμε καλύτερα μεταξύ μας καὶ νὰ δώσωμε μιὰ εὐκαιρία σὲ ὄλους τοὺς ἀναγνώστες μας νὰ δοκιμάσουν τίς δυνάμεις των, νὰ ἐρευνήσουν, νὰ μορφωθοῦν καὶ νὰ ἐκανοποιήσουν τὴν περιέργειάν τους. Οἱ διαγωνισμοὶ θὰ εἶναι ποικίλοι, χωρὶς νὰ κουράζουν. Ὅπως μαθητὴς ἢ μαθήτρια μπορεῖ νὰ προτείνῃ κάτι γιὰ τὸν διαγωνισμὸν, πρωτότυπο ὅμως καὶ ἔξυπνο, νὰ τὸ πρωτεῖνῃ ἐγγράφως, γράφοντας καὶ τίς ἀπαντήσεις σὲ χωριστὸ φύλλο. Δεχόμεθα καὶ ἐδῶ κάθε συνεργασία ἀρκεῖ νὰ τηροῦνται οἱ ὅροι συνεργασίας. Τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτυχόντων θὰ δημσιεύωνται πάντοτε, θὰ ἀπονέμονται ἐπαινοὶ καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰ Γυμνάσιά τους καὶ θὰ διανέμονται δωρεὰ εἰς τοὺς πρώτους ἐπιτυχόντας. Ἡ βαθμολογία θὰ γίνεται ἀκριβοδικαίως ἀπὸ ἐπιτροπὴν καθηγητῶν καὶ μαθητῶν.

1ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Προτείνεται ἀπὸ τὸν μαθητὴν τῆς Ζ' Β.Γ.Χ. Μυλωνάκην Μανώλην.

Κάθε ἐρώτησις καὶ ἓνας βαθμὸς. Οἱ 40 λοιπὸν ἐρωτήσεις 40 βαθμοί. Ὅποιος συγκεντρώσει τοὺς περισσότερους βαθμοὺς θὰ ἐπιτύχῃ πρῶτος.

***

Τί ἦσαν;

- 1) Οἱ Ἑλληνοταμίαι.
- 2) Οἱ Ἀπελεύθεροι.
- 3) Οἱ Χαϊνήδες.
- 4) Οἱ Ἡσυχασταί.
- 5) Οἱ Δραγουμάνοι.
- 6) Οἱ Σατράπαι.
- 7) Οἱ Ἐπίγονοι.
- 8) Οἱ Ἀπελάται.
- 9) Οἱ Μπουρλοτιέρηδες.
- 10) Οἱ Λογοθέται.

***

Εἶναι Ἀλήθεια ὅτι:

- 1) Ἡ ἀπλούστερη μηχανὴ εἶναι ὁ μοχλός;
- 2) Ὁ Δημοσθένης ἦτο ἐκ φύσεως

δαινὸς ρήτωρ;

3) Οἱ Σαρκκίνοὶ κατέλαβον τὴν Κρήτην τὸ 1210;

4) Ὁ Δὸν Κιχώτης εἶναι ἓνα μυθιστόρημα;

5) Ὁ πατὴρ τῆς ἱατρικῆς Ἱπποκράτης ἦτο φίλαθλος;

6) Ὁ Μιχάουζεν ἦτο Βερῶνος;

7) Ὁ Ἀλ. Ὑψηλάντης εἶχε τεραστίαν δύναμιν στὸ ἀριστερὸ χέρι;

8) Τὴν Μυσοαλία τὴν ἐκτίσαν Ἕλληνες;

9) Ὅπερα λέγεται καὶ τὸ μελόδραμα;

10) Τὴν τηλεόρασι τὴν ἀνεκάλυψε ὁ Θ. Ἐντισον;

***

Ποῖος εἶναι ὁ Συγγραφεύς των;

- 1) Χωρὶς Οἰκογένεια
- 2) Πριγκηπέσσα Ὑζαμπώ
- 3) Κόμης Μοντε Χρήστος
- 4) Παλαισπολεῖον
- 5) Τζέιν Ἔυρ
- 6) Κόκκινος Βράχος
- 7) Μυστήρια τῆς Κεφαλωνιάς
- 8) Παναγία τῶν Παρισίων
- 9) Νούμερο «31—328»
- 10) «Ὁ Ναύαρχος Μιαούλης»

***

Ποῖος καὶ ποῦ, εἶπεν;

- 1) Παρὰ κεφαλάν καὶ μὴ παρὰ γραμμάν....
- 2) Οὐ καταισχυνῶ ἔπλα τὰ ἱερὰ οὐδ' ἐγκαταλείψω. ...
- 3) Καὶ ὅμως κινεῖται....
- 4) Ὁ κῶδος ἐρρίφθη....
- 5) «Ὡ Σόλων, ὦ Σόλων....
- 6) Ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα....
- 7) Ἴτε παῖδες Ἑλλήνων....
- 8) Ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴη, ἢ καὶ νῦν ἔρχεται....
- 9) Πάταξον μὲν ἀκουσον δέ....
- 10) Δέσποτα μέμνησο τῶν Ἀθηναίων....

Οἱ ἀπαντήσεις ὡς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτυχόντων θὰ δημσιεύωνται πάντοτε εἰς τὸ μεθεπόμενον τεύχος.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΘΡΑΝΙΟΥ

Καθηγητὴς :— Πῶς λέγονται οἱ κάτοικοι τῆς Σάμου Νίκο ;

Μαθητὴς :— Σαμιῶτες Κύριε.

Καθηγητὴς :— Καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Κῶ ;

Μαθητὴς :— Κότες Κύριε.

***

Καθηγητὴς :— Ποῖος ἦταν ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων στὴ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας, Γιάννη ;

Γιάννης :— Ὁ.....ὁ... (καὶ κομπιάζει).

Καθηγητὴς :— Ἄς σὲ βοηθήσωμε λίγο. Ἦταν ὁ Θε....., ὁ Θεμ....., Θεμιστο....., ὁ Θεμιστοκλ.....

Γιάννης :— ἦς! Κύριε! Ὁ Θεμιστοκλῆς! πετάγεται ὁ Γιάννης θριαμβευτικά. Κι' ὁ καθηγητὴς ξεκαρδισμένος στὰ γέλια τοῦ λέει :
— Μπράβο Γιάννη! Πῆρες 20.

***

— Πές μου Γιώργο, πόσα κόκαλα ἔχει τὸ κορμὶ σου ;

— 218.

— Μὰ χθές ἀκόμα σὰς εἶπα ὅτι ἔχει 217.

— Ναὶ Κύριε, ἀλλὰ χθές βράδυ κατὰίτια ἓνα κοκκαλάκι ἀπὸ κουνέλι !

***

Ὁ μαθητὴς γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖο κι' ἡ μητέρα του τὸν ρωτᾷ :

— Πῶς πῆγε τὸ μάθημα τῆς Ἀριθμητικῆς ; πῆρες ἄριστα ;

— Σχεδόν.

— Τί θὰ πῆ αὐτό, δὲν σὲ καταλαβαίνω.

— Δηλαδὴ δὲν πῆρα ἐγὼ ἄριστα, ἀλλὰ πῆρε ὁ διπλανός μου.....

Δ. ΜΑΥΡΟΕΙΔΗΣ

Δ' Γυμν. Νεαπόλεως.

ΓΝΩΜΙΚΑ

Γνώθι σ' αὐτὸν

(τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν)

«Ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν οἶδα».

(Σωκράτης)

«Ἄ μὴ οἶδα οὐδὲ οἶομαι, εἰ δάναι».

(Σωκράτης).

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

1) Νά λυθῆ τὸ σύστημα: $\chi\psi = \omega\phi$, $\chi\psi = 20$, $\omega\phi = 28$, $\chi\psi\omega\phi = \sigma\omega\psi$

2) Νά λυθῆ τὸ σύστημα: $10\chi\psi\phi\gamma\omega = 16$, $10\psi\tau\delta$ (χίψτω) = 34, $10\phi\tau\delta$ (χίψτω) = 40, $10\omega\tau\delta$ (χίψτω) = 54.

Εὐτόχιος Ἐμμ. Γεωργιακάκης

Ἡα Πρακτικοῦ

3) Ἐνας πήγε σὲ μιὰ λέσχη. Μπαίνοντας ἔδωσε 5 δραχ. Τὰ ὑπόλοιπα χρημάτα του παίζοντας ζάρι τὰ διπλασίασε καὶ ἔφυγε, δίδοντας πάλι 5 δραχ. Πῆγε σὲ δευτέρα λέσχη ἔδωσε 5 δραχ. μπαίνοντας. τὰ ὑπόλοιπα παίζοντας τὰ διπλασίασε καὶ φεύγοντας ἔδωσε πάλι 5 δραχ. Ὁμοίως ἔκανε πηγαίνοντας σὲ τρίτη καὶ τετάρτη λέσχη. Φεύγοντας ἀπὸ τὴν τετάρτη λέσχη ἔδωσε πάλι 5 δραχ. καὶ δὲν τοῦ ἔμειναν τίποτα. Πόσα χρήματα κρατοῦσε ἀρχικῶς;

Ἰωάννης Γεωργουδάκης

Ἡα Πρακτικοῦ

4) Νά ἀναλυθῆ εἰς γινόμενον παραγόντων ἢ παράστασις: $a^2 + 4x^2 - 4x^2 - 1$.

Κλεομένης Παρδαλάκης

Ζου Πρακτικοῦ

5) Ὁ Τάκης καὶ ὁ Στέλιος ἀναχωροῦν ταυτοχρόνως μὲ τὰ ποδήλατά των, ὁ μὲν Τάκης ἐκ Σκηνῆ ὁ Στέλιος ἐξ Ἀλικιανοῦ. Μετὰ ἡμισίαν ὥραν φθάνουν ταυτοχρόνως ἀμφοτέροι εἰς τὸ σχολεῖον των τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς Χανιά. Ἐάν ἀναχωρήσουν ταυτοχρόνως πάλιν ἐκ τῶν χωρίων των, προχωροῦντες ὁμοῦ τώρα πρὸς συναντήσιν των, θὰ συναντηθοῦν μετὰ $\frac{1}{2}$ ὥρας. Γνω

στοῦ ὄντως ὅτι ἡ ἀπόστασις Σκηνῆ—Ἀλικιανοῦ εἶναι 2,5 χλμ. νά εὑρεθῆ ἡ ταχύτης ἐκάστου καὶ ἡ ἀπόστασις Σκηνῆ—Χανιά.

6) Κάποιος διαθέτει ἕνα ποσὸν 36000 δραχ. καὶ θέλει νά τὸ δώσῃ εἰς ὀλίγους πτωχοῦς. Ἐάν οὗτοι ἦσαν κατὰ 5 ὀλιγότεροι θὰ ἐλάμβανεν ἕκαστος 240 δραχ. ἐπὶ πλέον. Πόσοι ἦσαν οἱ πτωχοί;

7) Νά εὑρεθῆ τριψήφιος ἀριθμὸς τοῦ ὁποίου τὸ ἄθροισμα τῶν ψηφίων του νά ἰσοῦται μὲ 11, τὸ ἄθροισμα τῶν τετραγώνων τῶν ψηφίων του μὲ 45, ἐάν δὲ οὗτος γραφῆ κοτ' ἀντίστροφον τάξιν τῶν ψηφίων του νά προκύπτῃ ἀριθμὸς μικρότερος τούτου κατὰ 297.

8) Ὁρθογώνιου τριγώνου ἡ μία κάθετος πλευρὰ εἶναι 3m τὸ δὲ ἄρθροισμα τῆς ὑποτείνουσας καὶ τῆς ἄλλης καθέτου εἶναι 9m. Νά εὑρεθῆ ἡ ὑποτείνουσα καὶ ἡ ἄλλη κάθετος πλευρὰ.

Πενταράκης Ἀντώνιος

Ἡα Πρακτικοῦ

9) Ἐν τῷ παραλληλογράμῳ ΑΒΓΔ τὸ σημεῖον Ε εἶναι τὸ μέσον τῆς ΒΓ. Ἐάν φέρωμεν τὰς εὐθείας ΑΕ καὶ ΔΕ αὐτὰ προεκτεινόμενα πέραν τοῦ Ε τέμνουσας τὰς προεκτάσεις τῶν πλευρῶν ΔΓ καὶ ΑΒ εἰς τὰ σημεῖα Ζ καὶ Η. Νά

ἀποδειχθῆ ὅτι τὰ τμήματα ΓΖ καὶ ΒΗ εἶναι ἴσα.

Νικόλαος Σταματάκης

Ἡα Πρακτικοῦ

10) Ἐάν διὰ τῆς τομῆς τῶν διὰ μέσον τριγώνου φέρω τυχοῦσαν εὐθεῖαν τὸ ἄθροισμα τῶν ἀποστάσεων δύο κορυφῶν τῶν κειμένων πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος τῆς εὐθείας ἰσοῦται μὲ τὴν ἀπόστασιν τῆς τρίτης κορυφῆς ἀπὸ ταύτης.

11) Ἡ μικρότερα καὶ ἡ μεγαλύτερα ἐκ τῶν εὐθειῶν αἰτίνες ἀγονταὶ ἀπὸ δοθέντος σημείου μέχρι δοθείσης περιφέρειας διέρχονται διὰ τοῦ κέντρου τῆς περιφέρειας.

Μηλιτιάδης Στραουριάκης

Ἡβ Πρακτικοῦ

12) Τεμάχιον ἑνὸς μετάλλου ζυζίζον 90gr τιθέμενον ἐντὸς ἑνὸς θερμιόμετρου ἀνυψώνει τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ὕδατος αὐτοῦ ἀπὸ 15° εἰς 20°. Τὸ ὕδωρ ζυγίζει 150 gr καὶ τὸ θερμιόμετρον 100 gr' καὶ ἐξ ὀρειχάλκου εἰδικῆς θερμότητος 0,1. Τὸ αὐτὸ τεμάχιον ἐάν τεθῆ οὐχί εἰς τὸ προηγούμενον θερμιόμετρον. ἀλλὰ εἰς ἕτερον τὸ ὁποῖον νά περιέχει 132 gr ὕδατος, ἀνυψώνει τὴν θερμοκρασίαν αὐτοῦ ἀπὸ 2° εἰς 10°. Τὸ δεύτερον θερμιόμετρον ζυγίζει 40 gr καὶ εἶναι εἰδικῆς θερμότητος τοῦ τεμαχίου τοῦ μετάλλου καὶ ἡ ἀρχικὴ θερμοκρασία αὐτοῦ.

13) Φωτεινὸν βέλος τοποθετεῖται καθέτως ἐπὶ τοῦ ἄξονος κοίλου σφαιρικοῦ κατόπτρου καὶ εἰς ἀπόστασιν 50 cm ἀπὸ τῆς κυρίας ἐστίας τοῦ κατόπτρου. Τὸ εἶδωλον τοῦ φωτεινοῦ βέλους σχηματίζεται εἰς ἀπόστασιν 18 cm ἀπὸ τῆς κυρίας ἐστίας. Ἐάν τὸ ὕψος τοῦ φωτεινοῦ βέλους εἶναι 5 cm νά εὑρεθῆ ἡ ἀκτὶς καμπυλότητος τοῦ κατόπτρου καὶ τὸ ὕψος τοῦ εἰδώλου.

14) Ὁρθογώνιου τριγώνου ἡ ὑποτείνουσα εἶναι 8 m καὶ ἡ μία ὀξεῖα γωνία διπλασία τῆς ἄλλης. Νά εὑρεθῆ τὸ ἔμβαδόν τοῦ τριγώνου.

15) Νά ἀποδειχθῆ ὅτι:
[σφ(90° - α) - ἐφ(90° + α)]: [τεμ(90° - α) + στεμ(90° + α)] = $\frac{1}{\sigma\upsilon\nu\alpha + \eta\mu\alpha}$

ΔΙΑΦΟΡΑ TESTS

1) Ὁ πατέρας τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατέρα τοῦ Τάκη εἶναι πεθερὸς τῆς γυναίκας τοῦ Μιχάλη. Τί συγγένεια ἔχουν;

2) Τὰ βουνὰ χιόνισαν, οἱ βρύσες κίνησαν, οἱ μῦλοι σταμάτησαν, τὰ μακριὰ κόντηναν, τὰ δυὸ γιγῆκαν τρία. Τί εἶναι;

3) Ποῖος ποταμὸς τῆς Ἑλλάδος μᾶς λέγει ὅτι τρέχει γρήγορα;

4) Ποία ἔπαρχία τῆς Κρήτης εἶναι εἶδος λαχανικοῦ;

5) Μπορεῖτε νὰ βρῆτε τὸν ἀριθμὸν ποῦ μὲ ὁποῖον ἄλλον τὸν πολλαπλασιάσετε καὶ προσθέσετε τὰ ψηφία τοῦ ἐξαγομένου θὰ βρίσκετε πάντα τὸν 1.

διὸν ἀριθμὸν;

6) Τί ὑπάρχει ὑπεράνω τοῦ παραδείσου;

7) Νά ἀναγνωσθῆ ἡ φράσις: νοπελαχ νιεδα νισαπ σιοτ.

8) Σὲ τρία χρόνια ὁ μικρὸς ἀδελφὸς τοῦ Τάκη θὰ εἶναι τρεῖς φορές μεγαλύτερος ἀπ' ὅσον ἦτο πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια. Πόσων ἐτῶν εἶναι τώρα;

9) Ποῖος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης εἶναι τίτλος εὐγενείας;

10) Πῶς λέγεται ὁ εὐρισκόμενος κάτωθεν ἑνὸς ποταμοῦ;

11) Τὸ ἐπισκεπτήριον κάποιου κυρίου γράφει:

HP. TAMBEBΓΑΣ. Μπορεῖτε νὰ βρῆτε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κυρίου ἀπὸ τὸ ὄνομά του;

12) Μπορεῖτε χρησιμοποιώντας τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, νά σχηματίσετε τὸν ἀριθμὸν 9.999 μὲ μίαν μόνον πράξιν;

Πενταράκης Ἀντώνιος

Ἡβ Πρακτικοῦ

Τίς λύσεις νὰ στείλετε εἰς τὴν Διεύθυνσιν «Μαθητικῆ Ἠχώ» Βον Γυμνάσιον Ἄρρ. Χανίων.

Τὰ ὀνόματα ἐκείνων ποῦ θὰ στείλουν ὀρθὰς λύσεις θὰ δημοσιευθοῦν. Ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ μαθήτριάς πρέπει νὰ ἐνδιαφεροῦν γιὰ τὴν πνευματικὴν σελίδα στέλγοντες πρωτότυπες πάντοτε ἀσκήσεις καὶ ἔξυπνα lesbes. Ἐλπίζομεν ἐφέτος ἡ Πνευματικὴ σελίδα νά γίνῃ πολὺ καλύτερη καὶ διδακτικώτερη.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΦΕΛΕΙΑ

Εἶδες μὲ τί περιφρόνηση μὲ κίτταξε ὁ Νίκος; Καὶ ὁμοῦ τοῦ ἔσωσα τὴν ζωή.

— Πῶς; ρωτᾷ ὁ Κωστάκης.

— Εἶχε πῆ: Προτιμῶ νὰ πεθάνω παρὰ νὰ τὸν συναναστραφῶ. Καὶ ἐγὼ γιὰ νὰ μὴ πεθάνῃ τὸν ἀποφεύγω.

**

Τί μανία ἔχεις Ἀνδρέα νὰ τρῶς τὸ γλυκὸ σου μπρὸς στὸν καθρέπτη;

— Ἀνδρέας: Βλέπω ἔτσι τὸν ἑαυτὸν μου καὶ θαρρῶ πῶς τρώγω δυὸ γλυκά...

**

Γιατὶ Βασιλάκη οἱ Ἀπόστολοι Ἀνδρέας καὶ Ἰωάννης λέγονται πρωτόκλητοι;

— Βασιλάκης: ἰδιότη τὰ εἰς (ης) καὶ (ας) εἶναι τῆς πρώτης κλίσεως.

ΤΣΙΝΑΡΑΚΗΣ ΑΝΔΡ.

Γυμνασ. Βάμου.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η «Μαθ. Ήχώ», για να εξηγήσεται από την πρώτη στιγμή, είναι το περιοδικό βλου του μαθητικού κόσμου της Κρήτης, χωρίς να ανήκει σε κανένα Γυμνάσιο και χωρίς να έχει απολύτως καμιά προτίμηση. Το απέδειξε, εξ άλλου, το περασμένο και προπερασμένο έτος της εκδόσεώς της. Το Β' Γυμνάσιον Χανίων απλώς έχει αναλάβει το βαρύν και υπεύθυνο έργο της κανονικής και αρτίας εκδόσεώς της, έστω και με θυσίες και πολλούς κόπους. Το παρελθόν πολλά μας έδίδαξε και πολλά δυνάμεθα να απλοποιήσωμε. Ένα σοβαρό ζήτημα που μας απησχόλησε κατά το παρελθόν ήτο αι συνεργασίας των μαθητών και μαθητριών. Εφθάσαμε να λαμβάνωμε 100—200 επιστολάς κατά δεκαπενθήμερον. Εφροντίσαμε σε βλας να απαντήωμεν και βλας τας συνεργασίας να ελέγχωμεν, έργον πολύ δύσκολον. Και έφετος ή ιδία προθυμία υπάρχει και περισσότερα μάλιστα από την νέαν συντακτικήν επιτροπήν, υπό τους εξής όμως παραβάτους βρους:

1) Αί συνεργασίας να γράφονται εις κόλλαν διαγωνισμού και από την μίαν μεριάν.

2) Κάθε συνεργασία να γράφεται σε άλλη κόλλα, όχι βλας μαζίμένα σε μιά συνέχεια. Άλλη συνεργασία είναι το ποίημα, άλλη τὰ test. Άλλη δ διαγωνισμός, άλλη αι μελέται κ.λ.π. Πολλοί έκει που γράφουν μιά επιστολή γράφουν στο τέλος και ένα ποίημα ή ένα test. Πώς θα γίνη τώρα ο έλεγχος και πώς θα τυπωθή αν εγκριθή;

3) Κάθε συνεργασία (αί είναι και στο ίδιο φάκελλο του ίδιου δυο και τρεις) να φέρη καθαρά το όνοματεπώνυμο, Γυμνάσιο και τάξιν. Ψευδώνυμα δεν επιτρέπονται. Ανώνυμα δεν λαμβάνονται καθόλου υπ' όψιν.

4) Οί συνεργασίες να είναι σύντομες, επίκαιρες, πρωτότυπες με καλό τρόπο γραμμένες, λογοτεχνικές και όρθογραφημένες. Κοινά και παιδαριώδη θέματα δεν θα λαμβάνονται υπ' όψιν, ούτε τὰ προχειρογραμμένα και κακογραμμένα.

5) Όλες οι συνεργασίες άπαρατήτως να έχουν έλεγχθή από καθηγητάς και να έχουν εγκριθή για

δημοσίευση. Θα μās ευκολύνη πολύν αν από κάτω από την συνεργασία υπογράφη δ καθηγητής ή καθηγήτρια με την φράσιν, «έγκρίνεται για δημοσίευση» με την σφραγίδα του Γυμνασίου. Αυτές οι συνεργασίες θα προτιμώνται πάντοτε.

6) Έπειδή δυστυχώς αντιμετωπίζομε ζήτημα αντιγραφής και έπειδή προσωπικώς δεν γνωρίζομεν τους συμμαθητάς μας που μās στέλλουν συνεργασίαν, θα προτιμομε τας συνεργασίας τας όποιας κατά την κρίσιν μας θα θεωρούμε γνήσια των συμμαθητών και συμμαθητριών μας δημιουργήματα. Δεν θέλομε να ξανασυνιθί αυτώ που έγινε πέρσει να ανακαλυφθούν συνεργασίες κατά λέξιν αντιγραμμένες από διβλία και περιοδικά. Πώς θα πάρωμε μιά κεντρική ιδέα, μερικά στοιχεία ή πώς θα κάνωμε μιά διασκευή αυτώ δεν λέγεται αντιγραφή, ούτε και απαγορεύεται. Για να ήμεθα όμως ήσυχoi, να δίνετε τίς συνεργασίες σας εις ένα καθηγητή σας να τίς διορθώνη και λεκτικώς και φραστικώς και να υπογράφη από κάτω, όπως λέμε παραπάνω, για τή γνησιότητα και την καταλληλότητα της εργασίας σας. Αυτές οι ηλεγμένες συνεργασίες, επαναλαμβάνομε, ότι θα προτιμώνται.

7) Θα δημοσιεύονται οι καλύτερες συνεργασίες χωρίς καμιά προτίμηση και εν αναλογία από όλα τὰ Γυμνάσια αναλόγως της κυκλοφορίας του περιοδικού εις τὸ γυμνάσιο.

8) Θα προτιμώνται βεβαίως τὰ επίκαιρα και τὰ πρωτότυπα θέματα. Πριν μās στείλετε εργασία να την μελετήσετε καλά και αν είναι δυνατόν να την στείλετε δακτυλογραφημένη.

9) Στο κάθε Γυμνάσιο θα έχωμε ένα υπεύθυνο, τον όποιον θα μās δρίση δ κ. Γυμνασιάρχης σας και σ' αυτών να απευθύνεσθε για διάφορα ζητήματα συνεργασίας και κυκλοφορίας του περιοδικού.

10) Θα μās γράφετε στη Διεύθυνσιν:

«Μηθητική Ήχώ»

Βον Γυμν. Αρρένων Χανίων.

Σας παρακαλούμε να τηρήσετε τους βρους αυτους της συνεργασίας μας για να ευκολυνθομε και μεϊς και σεις να ικανοποιήσθε. Όταν δεν θα τηρώνται οι βροι θα απορρίπτεται ή συνεργασία.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Βεριβάκη Μάρη Ζ. Πρ. Γ.Θ.Χ.
Ευχαριστούμε για τὰ τόσο καλά έμμετρα λόγια. Στείλε μας άλλη συνεργασία.

Περούλακη Χαρ. Η. Πρ. Β.Γ.Χ.
Οί στίχοι σου ύστερον στο μέτρο. Προσπάθησε να γράψης ένα θέμα και να τὸ επεξερασθής καλά. Μη γράψης ποτέ βιαστικά και πρόχειρα. Τὰ σατιρικά και εύθυμα θέλουν πολύ δουλειά.

Κακατσάκη Στέλλα ταξ. Ε' Γυμ. Βάμου.

Τὸ ποιηματάκι σου θα δημοσιευθή. Να μελετήσης προηγουμένως.

Μανουσακη Άννα ταξ. Ζ' Γυμ. Καστελλίου Πεδιάδος.

Πολύ σε ευχαριστούμε που πρώτη μās θυμήθηκες. Τὸ περιοδικό και πάλι θα μās συνδέση. Η συνεργασία καλή. Στείλε την σύμφωνα με τούς βρους συνεργασίας.

Μνιαδάκη Μ. ταξ. Η Γυμν. Άγιου Νικολάου.

Σε ευχαριστούμε πολύ. Τὸ εύθυμο ποιηματάκι σου δεν είναι για δημοσίευση. Στείλε άλλη συνεργασία.

Περούλακη Αριαδην ταξ. ΣΤ' Γυμν Βάμου.

Τὸ ποίημα επίκαιρο θα δημοσιευθή. Χρειάζεται να μελετήσης πριν γράψης. Σε ευχαριστούμε για τὰ καλά λόγια. Όλοι μαζί θα παρουσιάσωμε ένα τέλειο περιοδικό.

Κουρίνον Έμμ. Γυμν. Άγιου Νικολάου.

Άσφαλώς ή συνεργασία μας θα είναι πιο καρποφόρος. Τὸ νάκλι θέλει ακόμη δουλειά.

Ρωμανιάν Γεώργ. ταξ. Ε' Έμ. Σχ. Χανίων.

Θα δημοσιευθή.

Φουντουλάκη Κ. ταξ. Η' Γυμν. Παλιεχώρας.

Σε ευχαριστούμε, οι ανταποκριτάι πρέπει να όρισθουν από τον κ. Γυμνασιάρχη σας.

Παπαδερών Ευτύχ. ταξ. Η. Γυμν. Παλιεχώρας.

Σε ευχαριστούμε πολύ. Τους ανταποκριτάς θα διορίσωμεν αφού συνεννοηθομε με τον κ. Γυμνασιάρχη σας.

Μαθιουδάκη Θεοδ. Γυμν. Παλιεχώρας.

Σε ευχαριστούμε. Τὸ ίδιο γράφομε και σε σένα.

Κινουεργιάκη Γεώργ. Η' Γυμν. Καστελ. Πεδιάδος.

Σε ευχαριστούμε. Άνταποκριτάς θα όρίσωμεν αφού συνεννοηθομε με τον κ. Γυμνασιάρχη σας.

Κουρίνον Ε. Γυμν. Άγιου Νικολάου.

Σε ευχαριστούμε. Άνταποκριτάς θα μās όρίση δ κ. Γυμνασιάρχης σας.

Μουδριανάκη Ευγγ. Η' Πρακτικόν.

Υστερεί. Άπαντήσαμε σε όσα γράμματα έλάβαμε μέχρι την 29 Οκτωβρίου.